

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DE

DELAVSKA ENOTNOST

24. maja 1969 Št. 21., leto XXVII

● MED
● MELBROSIN
● GELLE
● ROYALE

V BOHINJU SE JE ZAČEL SEMINAR ZA SINDIKALNE DELAVCE O AKTUALNIH PROBLEMIH IN NALOGAH SINDIKATOV

Ob zaključku redakcije

Posvet in delovni dogovor slovenskega sindikalnega aktiva

Udeležencem seminarja je spregovoril o osnovnih obrisih in zasnovah dolgoročnega programa razvoja naše republike predsednik Izvršnega sveta skupščine SRS Stane Kavčič

Bohinj, 21. maja — Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je pripravil seminar za predsednike občinskih sindikalnih svetov, tajnike in predsednike republiških odborov sindikatov in komisij pri Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije, ki je bil v dneh od 20. do 22. maja.

Prvega dne seminarja je udeležencem spregovoril predsednik Izvršnega sveta SR Slovenije tovariš Stane Kavčič o osnovnih obrisih in zasnovah dolgoročnega programa razvoja SR Slovenije. Njegova razčlenjena dveh poglavitnih nalog dolgoročnega programa razvoja SR Slovenije (kritična analiza idejno-teoretičnih zasnov in operativno praktične zasnove) je pobudila med poslušalci izredno zanimanje.

Več udeležencev seminarja je v razpravi zastavilo tovarišu Kavčiču še nekatera dopolnilna vprašanja. Rudi Bregar, predsednik MSS Ljubljana pa je dejal, da bo sindikat lahko največ prispeval k uresničevanju ciljev dolgoročnega programa razvoja v SR Sloveniji, če bo pomagal premagovati miselnost, ki se upira prav tistim spoznanjem,

ki lahko našo socialno ekonomiko razvijajo. Sindikat si mora zato prizadevati, da se bo programiranje razvilo v gibanje. Kot politično organizacijo sindikat seveda najbolj zanimajo sociološki vidiki dolgoročnega programiranja SR Slovenije, je poudaril predsednik RSZSS Tone Kropušek, zato si mora zlasti prizadevati za nadaljnjo integracijo vseh slojev, pa tudi za prostorsko integracijo. Da bi to lahko dosegel, je menil Stane Kavčič, bo moral biti sindikat v političnih razpravah dovolj strpen do svobodnih razmišljanj in do demokratične razprave, v kateri naj se preverjajo stališča. Ko bodo osnovne dileme programiranja razrešene, se se bo moral sindikat posvetiti vsakodnevnim praktičnim vprašanjem, tako imenovanim operativnim nalogam dolgoročnega programa.

Osnovni namen organizatorjev seminarja je bil seznaniti sindikalne delavce z najbolj aktualnimi družbeno-političnimi nalogami in problemi, ki predstavljajo osnovno področje delovanja sindikatov v sedanjem času. Dogovorili naj bi se tudi za dolgoročno stališča in za najbolj ustrezne rešitve, ki naj bodo osnovno napotilo za aktivnost sindikatov v bodo-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Ste se že odločili in izpolnili obveznico za modernizacijo železnice, ki ste jo dobili po pošti? Če se še niste, odločite se še danes

S PLENARNE SEJE REPUBLIŠKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

Dolg mednarodnemu delavskemu gibanju

Čas je, da tudi sami prevzamemo pobudo v poglobljanju in razvijanju mednarodnih stikov ● Razvoj v mednarodnem delavskem gibanju nas obvezuje, da svetu še bolj približamo naše izkušnje

LJUBLJANA, 19. maja — Danes se je sestal na plenarno sejo Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije, da bi obravnaval v glavni točki dnevnega reda nekatere aspekte in probleme mednarodnih odnosov slovenskih sindikatov. Gradivo za to točko je pripravila komisija za mednarodne stike, razen tega pa je njen predsednik Branko Babič v uvodni besedi še posebej podkrepil nekatere osnovne značilnosti mednarodnega delavskega gibanja in opozoril na naše naloge.

V drugi točki dnevnega reda so člani plenuma razpravljali o stalističnih komisije za družbeno-ekonomske odnose pri Svetu ZSJ do skladov skupnih rezerv gospodarskih organizacij. Mnenje vodstva slovenskih sindikatov je bilo jedrnat: ni dvoma, da so skladi skupnih rezerv potrebni, saj gre za element našega družbeno-ekonomskega sistema, s katerim lahko zagotovimo nemoten razvoj gospodarstva in večjo socialno varnost delavcev. Ker so sredstva skladov skupnih rezerv last gospodarstva, naj z njimi izključno upravlja gospodarstvo, služijo pa naj le za intervencijo v gospodarstvu. Rešitev vprašanja, kako se bodo poslej formirala in delila ta sredstva, naj zveza prepusti republiški zakonodaji.

Slednjic so člani republiškega sindikalnega sveta soglasno sprejeli predlog mariborskih sindikatov, da v plenumu kopirirajo Slavka Ožbolta, predsednika ObSS Maribor, obenem pa so ga izvolili tudi v predsedstvo republiškega sveta.

Razmere v mednarodnem delavskem gibanju — še posebej očitno je to v zahodni Evropi — razkrivajo, da se kljub razcepjenosti sindikalnega gibanja in kljub različni ideološki obarvanosti posameznih sindikatov, ki jo vanje vnašajo politične stranke, izredno naglo krepi težnja po medsebojnem sodelovanju in po enotnejši akciji vseh slojev delavskega razreda. Mednarodno delavsko gibanje zato vedno bolj izgublja samo obeležje boja za boljše meze, za boljše življenjske in delovne razmere, zato pa njegov boj čedalje bolj preveča težnja za spremembo produkcijskih odnosov, za socialno in družbeno enakopravnost. Ne da bi poenostavljali, nasprotno, snujoc trditve na izkušnjah mnulega in zdajšnjega časa, lahko rečemo, da se v delavskem gibanju razvitega sveta čedalje bolj jasno in odločno odraža zahteva po soodločanju in soupravljanju.

Spričo tega ni naključje, da v naprednem delavskem gibanju Evrope in sveta nasploh nenehno narašča zanimanje za naš samoupravni socializem. Vsi dosedanj stiki slovenskih sindikatov naj že bo na katerikoli ravni — jasno izpričujejo to pozornost. Zato so se v zadnjih nekaj letih ti medsebojni stiki tudi lahko tako razmnožili in poglobili.

Drug pomemben dejavnik sodelovanja in krepitve naših odnosov z delavskimi in sindikalnimi gibanji drugih držav pa je čedalje intenzivnejša migracija delavstva. Danes je na primer zaposlenih kakih 300.000 Jugoslovanov v državah zahodne Evrope: v ZR Nemčiji 150 tisoč, v Franciji 70.000, v Avstriji 45.000, v Švici 15.000, na Švedskem 8.000 itd. Če samo to dejstvo nas sila in nas mora siliti, da urejamo zadeve naših delavcev v tujini in da za zaščito njihovih pravic skrbimo z mednarodnimi pogodbami. To pa obenem narekuje, da se povežemo s sindikalnimi organizacijami teh držav in da se skupaj zavzemamo za izpolnje-

vanje določb mednarodnih sporazumov ter za večjo zaščito delavcev na njihovih delovnih mestih. Sodelovanje pri reševanju teh problemov seveda nujno vpliva na razširitev in poglobljanje naših stikov s tujimi sindikalnimi organizacijami. Tako se krepijo tudi politični odnosi; razvija se interes za poznavanje tako sindikalnih kot splošno-družbenih problemov.

SE BOLJ JE TREBA RAZVIJATI SODELOVANJE

Slovenski sindikati so v minulem obdobju razvili izredno živahno mednarodno dejavnost. V Italiji se je to sodelovanje razvilo in poglobilo z vsemi tremi sindikalnimi organizacijami (CGIL, CISL, UIL) — v zadnjem času tudi z združenjem katoliških delavcev Italije (ACLI) — v vseh severnih italijanskih pokrajinah, na željo italijanskih predstavnikov pa se razširja celo v srednjo Italijo. Še posebej je pri tem zanimivo to, da gre za slabo našim sindikatom v Kopru, Novi Gorici, Tolminu, Sežani in drugod, da je prišlo v nekaterih italijanskih pokrajinah do odločilnega zblizanja in sodelovanja med vsemi tremi sindikalnimi organizacijami: CGIL, UIL in CISL.

V sosednji Avstriji je še posebej intenzivno sodelovanje s sindikati na Koroškem in Štajerskem, v zadnjem času tudi s sindikati pokrajine Vorarlberg. To sodelovanje je kajpak razširjeno še na delavske zbornice omenjenih pokrajin ter na nekatere strokovne sindikate. Na priporočilo železnega vodstva avstrijske zveze sindikatov na Koroškem so slovenski sindika-

ti navezali lani stike s sindikati in delavsko zbornico iz Bremena v ZR Nemčiji in iz Luxemburga, ki so se želeli seznaniti z našimi družbeno-ekonomskimi odnosi, zlasti pa s samoupravljanjem. Zelo živahno je še sodelovanje med našimi sindikati in zvezo francoskih demokratičnih sindikatov (CFDT) za pokrajino Rhone-Alpes, kar seveda ni naključje, saj je ta sindikat vnesel v svoje programske cilje samoupravno družbo.

Omeniti velja v tem bežnem pregledu tudi sodelovanje nekaterih strokovnih sindikatov in sindikatov v občinah s sindikati Beneluxa, Češkoslovaške, Madžarske in slednjic tudi sodelovanje z ukrajinskimi sindikati, ki pa je v zadnjem obdobju močno zamrlo. In ne da bi se spuščali v podrobnejše naštevaje stikov in v opisovanje različnih oblik sodelovanja, ki je še posebej živahno v omejenih sindikatih, lahko rečemo, da smemo biti zadovoljni z doseganimi prizadevanji na tem področju. Res pa je tudi to, da so doslej predvsem drugi imeli pobudo za sodelovanje in da smo jo pri nas v glavnem le sprejemali. Naš dolg do mednarodnega delavskega gibanja pa je veliko večji, kot samo sprejemati pobude, so menili člani plenuma na zadnji seji republiškega sindikalnega sveta, zato je naša internacionalistična dolžnost, da to sodelovanje sami razvijamo, ga oplajamo in bogatimo. Svet je tudi naložil komisiji za mednarodne stike, da prouči možnosti, kako to sodelovanje še razširiti in predvsem, kako ga vsebinsko obogatiti. S. B.

Ugodna znamenja

Vse več znamenj priča, da je začela reforma »s polno paro« spodbujati rast slovenskega gospodarstva. Tako je bila industrijska proizvodnja v letošnjem prvem četrtletju v Sloveniji za 13,8 % večja kot v enakem obdobju lani, izvoz se je povečal za 26,3 %, zaposlenost pa za 3,7 %. Materialni izraz večje uspešnosti letošnjega gospodarjenja v primerjavi z lanskim je tudi naraščanje osebnih dohodkov, katerih raven se je v industriji po daljšem zastoju v drugi polovici 1968. leta naglo dvignila in hitro narašča. Se naprej narašča tudi realni standard delovnih ljudi: v prvih treh mesecih letošnjega leta je narasel za 5,8 % v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta. Uspehe dosegamo tudi v izvozu: že lani je bil iz Slovenije za dobrih 17 % večji kakor prejšnje leto, v prvem četrtletju letošnjega leta pa se je povečal kar za 26,5 % v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta. Tako izvažata Slovenija že skoraj petino ustvarjenega družbenega proizvoda. Delež Slovenije v jugoslovanskem izvozu pa se je povečal od 14 % pred reformo na 20 % po prvem četrtletju letošnjega leta. Izvojni rezultati bi bili nedvomno lahko še veliko bolj ugodni, če ne bi ob tem hitro naraščali tudi uvoz, saj je v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta narasel za 28,9 %.

Da bi bila podoba našega gospodarjenja popolnejša, moramo razen teh ugodnih dejstev, ki so nedvomno rezultat povečanih prizadevanj kolektivov za povečanje produktivnosti dela, modernizacijo proizvodnje in za večje vključevanje v mednarodno delitev dela, omeniti tudi rahlo nestabilnost na trgu, ki jo povzročata hitro naraščanje cen življenjskih potrebščin, in to kar za 8,2 % v prvih treh mesecih letošnjega leta v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta. Razen tega se naglo zmanjšuje dohodek nekaterih delovnih organizacij in povečujejo razlike v osebnih dohodkih med posameznimi panogami. Tako imajo zelo nizke osebnih dohodke zaposleni v tekstilni industriji, črni metalurgiji, čevljarški industriji in še v nekaterih drugih panogah, kar lahko privede v konfliktne razmere, če ne bo možno hitreje povečati dohodka zaposlenih v omenjenih dejavnostih in s tem tudi osebnih dohodkov.

In na kar nikakor ne smemo pozabiti: glavna značilnost pozitivnega gospodarskega vzpona v Sloveniji je velika pestrost in raznovrstnost elementov, ki ga sestavljajo. Na ugodne gospodarske rezultate so vplivali predvsem uspehi številnih posameznih enot, ki delujejo sorazmerno nepovezано; na samoupravno sistemu zasnovane metode in oblike koncentracije in proizvodno sodelovanje namreč še niso kaj prida napredovale. Glavni razlog za to je pomanjkanje razvojnih programov. (Nadaljevanje na 7. strani)

alpska modna industrija radovljica — jugoslavija
ALMIRA — garancija za modne novosti
garancija za vrhunsko kvaliteto

REZERVIRANI STOLPEC

Stjepan Šaubert

podpredsednik Republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije:

● Kako ocenjujete glasilo Zveze sindikatov Slovenije kot dolgoletni funkcionar Zveze sindikatov Jugoslavije in Zveze sindikatov Slovenije?

Minuli dve leti, ko sem delal v Zvezi sindikatov Jugoslavije, me je Delavska enotnost povezovala z delovanjem slovenskih sindikatov. Poleg informacij republiškega sveta mi je bila edini vir informacij o sindikalnem delu. Za mojo osebo korist mi je Delavska enotnost tudi boljše služila kot te uradne informacije. Konkretno: kar vem o delovanju slovenskih sindikatov, sem izvedel iz DE. Ta informacija pa je bila tudi dokaj celovita. To lahko sklepam in sodim po kontaktih, na primer na različnih sejah, ko lahko dobro spremljam razprave o različnih problemih, ki jih rešujejo slovenski sindikati.

Ves problem je v tem, da je potrebno Delavsko enotnost prebrati! Pred odhodom v Beograd je tudi sam nisem redno prebral, češ, kaj bom bral, saj poznam problematiko, saj me o njej usno seznanjajo drugi sindikalni funkcionarji. Tedaj sem živel celo v iluziji, da Delavska enotnost ni potrebna.

Vidite, danes je drugače. Posebno všeč mi je v DE način obravnavanja različnih aktualnih vprašanj, na primer pokojninskega sistema ali pravnosti itd., ko DE v nadaljevanjih zbira mnenja iz različnih krajev Slovenije. Tako sem se v teh konkretnih primerih seznanil z mnenji in stališči velikega dela slovenskega sindikalnega članstva.

Po svoji vsebini je list namenjen sindikalnim aktivistom. Tak koncept je potrebno ohraniti in čim boljše informirati sindikalni aktiv. Trdim, da DE to nalogo izpolnjuje. Zato njenega koncepta ne bi menjal. Noben časopis ne more zadovoljiti vseh okusov in potreb ter zato ne more prilagoditi svojega koncepta zelo velikemu številu bralcev. S spremenjenim konceptom bi morda Delavska enotnost zadovoljila novim 20.000 bralcem, ne bi pa več dobro služila tistemu krogu bralcev, ki so se doslej opirali nanjo. Za informiranje članstva je potrebno iskati prostor v celotnem jugoslovanskem tisku, radiu in televiziji. Delavska enotnost ni nikoli po vojni s svojo naklado pokrivala 5 odstotkov članstva, vendar, kdo bi si upal trditi, da je bilo naše članstvo informirano le 5-odstotno. Z gotovostjo lahko trdim, da vsaj tretjina članov sindikata živi s svojo organizacijo! Kje je torej preostalih 25 odstotkov iskalo informacije o delovanju svoje organizacije? Se pravi, da je potrebno govoriti o kompleksnem sistemu družbenega informiranja, kot so sestanki, različna pisma in ustna komunikacijska sredstva. Delavska enotnost sodi v ta sistem. Če bi jo vsaj sindikalni aktivisti brali, potem bi bilo tudi več konkretnih reakcij na njeno pisanje.

Slavko Berglez

vodja kadrovske socialne službe »Kovnoplastika«, Lož:

● Slišati je tudi mnenja, da Delavska enotnost sploh ni potrebna in da bi lahko izhajala v obliki sindikalne priloge v katerem od dnevnih časopisov. Kaj vi menite o tem?

Čudim se vsem, ki jim kaj takega sploh pride na misel. V našem podjetju vaš časopis prejema kakih 60 članov organov upravljanja in osnovne organizacije sindikata. Občasno naročimo tudi večje število izvodov; zlasti tedaj, če pišete o našem podjetju ali o drugih zadevah, ki nas še posebej zanimajo. Naši ljudje so se že tako navadili na Delavsko enotnost, da bi jo težko pogrešali. Zgodi se, da včasih dobimo časopis šele v ponedeljek namesto v soboto; ljudje takrat redno sprašujejo, zakaj je prišlo do zamude pri dostavi časopisa.

Našim delavcem je zlasti všeč, da DE vedno več piše o problematiki posameznih delovnih organizacij, vendar pa hkrati menijo, da o tem še vedno premalo piše, zato pa vse preveč poroča o različnih sejah in sestankih. Ne bi bilo odveč, če bi DE še več poročala o dobrih pa tudi o slabih primerih gospodarjenja in seveda tudi o dobrih in slabih izkušnjah iz dela osnovnih sindikalnih organizacij. Pri tem pa bi morali upoštevati tudi manjša, »podeželska« podjetja, ustanove in osnovne organizacije sindikata.

Odločno sem proti temu, da bi DE izhajala kot posebna priloga katerekoli dnevnega časopisa. Verjemite mi, da bi list s tem izgubil svojo veljavo. Iz izkušnje namreč vem, tudi sam urejam glasilo našega podjetja, da le redki berejo prilogo, če jo časopis objavi. Prevladuje namreč mišljenje, da je posebna priloga v časopisu zato, ker pač mora biti zaradi komercialnih nagibov, ali pa zato, ker časopis mora objaviti tudi daljše članke, govore in podobne prispevke. Marsikateri naročnik, ki dnevne novice v rednem časopisu prebere ali vsaj preleti, zato prilogo samo prelišta. Po drugi strani pa bi vas rad nekaj vprašal: ali ste prepričani, da bi vaši sedanji naročniki naročili tisti časopis, v katerem bi DE izhajala kot priloga? Ali se ne bi število naročnikov zaradi tega zmanjšalo? In še nekaj: ali ni tudi DE včasih imela svoje priloge »Pogovori«? Ali veste, koliko bralcev oziroma naročnikov je to prilogo sploh prebralo? Odgovore prepuščam vam...

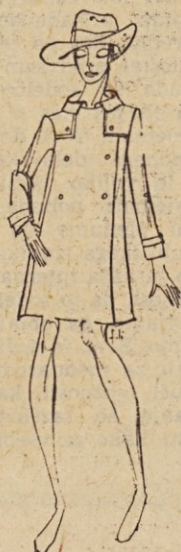

ekskluzivni modeli — plašči in obleke modnih barv v omejenem številu

modna hiša

prodajni servis

Ljubljana—Maribor—Osijek

KOMBINAT LESNOPREDELOVALNE INDUSTRIJE DOLENJI LOGATEC

telefon Dolenji Logatec št. 74-260

GRADITELJI POZOR!

Končno je na tržišču material, ki bo daleč zasenčil vse dose-danje opaže. Profilirane letve, oblečene z močno plastiko, v

imitaciji naravnega lesa, obdrže dolga leta isti izgled ter jih ni potrebno vzdrževati. S plastično prevleko je les popolnoma zaščiteno in je nedostopen za vlago in za temperaturo.

PROFIL ZA STENSKÉ OBLOGE

Profil se ne krivijo, ker je jedro sestavljeno iz zlepljeno iz več kosov lesa, ter so prožni proti udarcem. Prednosti novega izdelka so v tem, da je njegova uporaba vsestranska — tako za obloge sten in stropov kot dobro izolacijsko in dekorativno sredstvo, poleg tega pa je neprimerno cenejši od vseh dosedanjih oblog. Arhitekti in gradbeniki bodo navdušeni, ker so jim s tem dane popolnoma nove in vsestranske oblikovne možnosti.

Po želji bomo profile izdelali v različnih barvah in s tem zadovoljili tudi individualne graditelje.

Montaža profilov je zelo enostavna in uspešna, ker so letve izdelane po sistemu »utor in pero«.

Projektanti in investitorji zahtevajte vzorce in druge podatke.

ŠE NEKAJ UGOTOVITEV S STRUNJANSKEGA POSVETOVANJA O DELU IN ŽIVLJENJU CESTNIH PODJETIJ TER NJIHOVEGA POSLOVNEGA ZDRUŽENJA

SLOŽNO ALI VSAK ZASE?

Cestna podjetja priznavajo, da bi bil njihov položaj boljši, če bi tudi pri dejavnih izpričevala večjo enotnost. Narobe je, če bi od poslovnega združenja samo zahtevali, sami pa ne bi sodelovali pri njegovih prizadevanjih

V našem prvem zapisu s strunjanskega posvetovanja o delu in življenju cestnih podjetij ter njihovega poslovnega združenja smo minuli teden opisali predvsem vzo-ke, ki neodvisno od prizadevanj 3.400 slovenskih cestnih delavcev vplivajo na gospodarjenje in poslovne rezultate cestnih podjetij, s tem pa tudi na stanje naših cest. Tokrat si bomo ogledali še drugo stran resnice: kaj lahko kolektivni cestnih podjetij sami storijo, da bi se razmere izboljšale in da bi se začeli razblinjati »poletistični« odnosi v cestnem gospodarstvu.

Vprašanje, ki si ga zastavljamo, ni ravno enostavno niti ni možno nanj neposredno odgovoriti.

Predvsem velja poudariti, da so cestna podjetja zaradi neurejenih sistemskih vprašanj takorekoč prisiljena, da dokaj po domače »balansirajo« svoje interno finančno poslovanje, katerega bistveni del so kalkulacije za posamezne vrste del. Iz tega sledi dvojje:

● navzven so podatki o gospodarstvu povsem neprimerljivi, dostikrat pa tudi varijabilni. Tako je ob globalnem ocenjevanju podatkov možna tudi ocena, da se cestna podjetja malodane kopljejo v denarju, da ga pretirano prelivajo v osebne dohodke in da je zategadelj zanje treba uveljaviti poseben režim oziroma kontrolo. Podrobnejše analize sicer ovržejo takšna razmišljanja, čeprav hkrati ne morejo popraviti napačnega vtisa, ki ga v javnosti ustvarjajo takšne ocene z nekaterih avtoritativnih mest.

● ker za vzdrževanje cest ni na voljo dovolj sredstev, cestna podjetja prevzemajo tudi različna druga dela. Del tako ustvarjenega dohodka prelivajo nazaj v ceste, oziroma kot sami pravijo, s tem »dotirajo« cestno vzdrževalna dela. Tako nosilci finančnih sredstev za ceste v bistvu nikoli ne vedo natančno, koliko dejansko stane redno ali pa investicijsko vzdrževanje cest ter kakšno je razmerje stroškov v trenutno veljavnih normativih za izvajanje teh del. Jasno pa je, da nosilci finančnih sredstev za ceste pri svojih računih računajo za najnižji ponujenimi cenami in jim ni več mar, kako se potem cestna podjetja »ujamejo« v svojih kalkulacijah. Tako eni kot drugi v bistvu računajo za neekonomsko postavljenimi normativni in cenami, na čemer potem tudi temeljijo vse nadaljnje kalkulacije.

V zvezi z vsem tem so predstavniki cestnih podjetij na strunjanskem posvetovanju poudarili, da — ne glede na vse drugo — nikakor ne gre zanikati tudi njihovega deleža odgovornosti za takšne razmere. Prav zato so svojemu poslovnemu združenju zastavili nalogo, da še letos izdela študijo, v kateri bi povsem jasno opredelili redno in investicijsko vzdrževanje cest ter razmerje posameznih vrst stroškov v tako določenih normativih.

Po domače povedano gre torej za naslednje: določeni bi

bili ekonomski normativi in ceniki za posamezne vrste del. V razmerju z nosilci finančnih sredstev za ceste, bi vsa cestna podjetja torej nastopala enotno. Toda: od teh normativov bi podjetja v določenih primerih lahko odstopala tudi navzdol, če bi jim njihove lastne računicе pokazale, da je to možno, ker lahko razpoložljivo mehanizacijo in kadre zaposlijo tudi pri drugih delih. V bistvu torej gre za to, da bi cestna podjetja svoje poslovne rezultate gradila na enotnih in ekonomsko gledano tudi na objektiviziranih merilih in načelih gospodarjenja, medtem ko je sedaj narobe.

SAMOKRITIČNO IZPRAŠEVANJE VESTI

Na strunjanskem posvetovanju smo tudi lahko slišali, da cestna podjetja priznajo potrebnost nadaljnjega delovanja lastnega poslovnega združenja, čeprav z njegovimi dosedanjimi rezultati niso povsem zadovoljna.

To pa ne pomeni bistvene ugotovitve. Važnejše kot vse drugo je, da so se predstavniki cestnih podjetij tokrat prvič resneje vprašali, zakaj poslovno združenje cestnih podjetij v večji meri ne zadovoljuje njihovih interesov in če tega morda tudi sami niso krivi. Zanimivo je, da so večji del odgovornosti prevzeli nase!

Za kaj pravzaprav gre?

Ugotavljajo, na primer, da bi želeli, da bi njihovo poslovno združenje pri svojem delu pokazalo več pobude in bi odločneje nastopalo pri Cestnem skladu SRS, kadar gre za sklepanje pogodb o dodeljevanju sredstev itd. Toda če so takšne želje, je resničnost povsem drugačna. Ko je treba tudi izpričati enotnost, člani poslovnega združenja v praksi zagovarjajo predvsem lastne interese; vsak zase »vrtajo« denar pri cestnem skladu itd. Tako se seveda izjalovi večina, sicer dobro misljenih namer ali načrtov.

»Se predobro nam gre, zato je tako,« je poudaril eden izmed udeležencev razprave. »Toda dolgo ne bo šlo več tako in bomo prisiljeni nastopati bolj enotno,« je še nadaljeval. Nadaljnja razprava je tudi razkrila, da podobno ali enako mislijo predstavniki vseh cestnih podjetij. Če je tako — razprava pa je dejansko bila zelo odkritosrčna — vendarle lahko pričakujemo da bodo cestna podjetja postala bolj podorna prizadevanja poslovnega združenja.

ZA OBJEKTIVNO SODELOVANJE S CESTNIM SKLADOM SRS

Ze minuli teden smo zapisali, da cestna podjetja kritizirajo poslovanje Cestnega sklada SRS, ki si za lastne potrebe pridržuje kar tretjino sredstev za ceste, kar jih sploh obstaja v naši republiki. V zvezi s tem velja poudariti, da posvetovanju ni prisostvoval predstavnik Cestnega sklada SRS, ki bi bržčas lahko marsikaj pojasnil. Toda — če ta podrobnost osvetljuje ozadje kritik na račun Cestnega sklada SRS, vseeno ni bistvena. Za cestna podjetja je namreč najvažnejše to, da bi se v prihodnje sodelovanje s Cestnim skladom SRS razvijalo tako, da bi dejansko prispevalo k boljšemu in racionalnemu gospodarjenju s cestami. Cestni sklad, ki mu nihče ne odreka družbene vloge in pomena pri razvoju cestnega omrežja v naši republiki, pri tem seveda ne bi smel nastopati kot edini in dokončno odločujoči dejavnik, kakor se zdaj praktično dogaja in zaradi česar cestna podjetja z vso upravičenostjo trdijo, da jim je samoupravljanje zaupano samo po pogodbi s skladom kot poglavitnim nosilec sredstev. Pri sedanjih vlogi in »moči« Cestnega sklada SRS seveda ni naključje, da si cestna podjetja zaman prizadevajo, da bi dobila javen odgovor ali pismeno zagotovilo na zahteve v zvezi z zadevami, ki kakorkoli presegajo letne plane in druge načrte Cestnega sklada SRS.

BREZ ENOSTRANSKIH OCEN

Tako iz prejšnjega, kakor tudi iz današnjega prispevka je razvidno, da so bila na strunjanskem posvetovanju izrečena tudi dokaj enostranska mnenja in stališča o problematiki cestnih podjetij in njihovega združenja. Prav zaradi tega je razumljivo, da bo republiški odbor sindikata delavcev prometa in zvez, ko bo na enem izmed prihodnjih zasedanj razpravljal o sklepih in zaključkih strunjanskega posvetovanja, nedvomno skušal stališča svojega pododbora soočiti tudi z mnenji in stališči drugih prometnih dejavnosti, kakor tudi s širšimi družbenimi interesi. Prav zato ni naključje, da je predsednik RO sindikata delavcev prometa in zvez Janko Kušar v svoji zaključni besedi na posvetovanju med drugim tudi poudaril:

»Sindikát bo nastopil proti vsem odločitvam in očitkom, s katerimi bi kdorkoli želel zakrivati notranje slabosti s tem, da bi obveznosti in odgovornost zvrčal na druge. Smo pa za odprte in javne razgovore, ki naj prispevajo k temu, da bi čimprej in v pravi luči spoznali vse tiste probleme, ki zavirajo uveljavljanje najširših družbenih interesov pri gospodarjenju z našimi cestami.«

MILAN GOVEKAR

Gospodarijo naj koristniki

V zadnjem času smo pričeli izredno živahne družbeno-politične dejavnosti v Republiškem odboru sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije. Ze v prejšnji številki našega tednika smo tako poročali o stališčih, ki jih je republiški odbor zauzel do zahteve dimnikarjev za beneficiranje delovnega staža. Nedavno tega pa je republiški odbor tega strokovnega sindikata razpravljal tudi o gradivu republiškega izvršnega sveta o ekonomsko pravnem položaju poslovnih prostorov.

Naj kar takoj povemo, da je tudi v tokratni razpravi o problematiki poslovnih prostorov — tako kot vselej doslej — brez pridržka prebralo določila, ki ga lahko toleto povzamemo: sindikati zahtevajo, da s poslovnimi prostori gospodarijo neposredni koristniki. Zahteva, ki je bila in je zagotovljena z ustavo, da je hkrati bila in je zavoljo spleta najrazličnejših okoliščin izigrana. Zato se tudi republiški odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti v svojem pismu Izvršnemu svetu Skupščine SRS zavzema, da se slednjic le razreši ta dolgotrajni problem storitvenih dejavnosti in da se slednjic uveljavi ustavno določilo, da s sredstvi za proizvodnjo in družbeni lastnini neposredno gospodarijo delovni ljudje, ki delajo s temi sredstvi, da se delo človeka edina osnova za upravljanje družbenih sredstev. Da bi uresničila ta ustavno določila, republiški odbor med drugim predlaga naslednje spremembe v veljavni zakonodaji:

● Temeljni zakon o gospodarskem poslovanju s stanovanjskimi hišami in družbenimi lastninami: stanovanjskim podjetjem se naj odvzame pravica upravljanja s poslovnimi prostori v stanovanjskih stavbah, s prostori pa naj posredno upravljajo neposredni uporabniki;

● Zakon o poslovnih stavbah in prostorih: določila zakona je treba spremeniti tako, da bo urejanje odnosov zasnovano na načelu, da poslovne stavbe in prostore v družbeni lastnini upravljajo delovne organizacije in organi družbenopolitičnih skupnosti, ki v njih opravljajo svojo dejavnost. Če torej delovna ali druga samoupravna organizacija na katerikoli način pridobi poslovne stavbe ali prostore, pa v njih ne opravlja svoje dejavnosti, če preneha uporabljati te prostore za lastne potrebe, jih je dolžna proti denarnemu nadomestilu odstopiti zainteresirani delovni ali drugi samoupravni organizaciji. Poslovne stavbe in prostore v družbeni lastnini, ki so bili pred časom preneseni v upravljanje stanovanjskih podjetij, naj bi odstopili v upravljanje neposrednim uporabnikom, in to ob pogojih, kakršni so veljali, ko so ta podjetja prevzela poslovne stavbe in prostore v upravljanje.

Stališče sindikatov do poslovnih prostorov je tako nekoliko pojasnjeno. Lahko tudi upamo, da bodo tokrat ustno melitve bolj prepričljive kot so bile pred časom?

MENENJA IN STALIŠČA SINDIKATOV O POSLOVNIH PROSTORIH

LOJZE CAPUDER:

Sindikati v samoupravnem DOGOVARJANJU

I. UVODNO RAZMIŠLJANJE

Institucija družbenega in samoupravnega dogovarjanja je nova kvaliteta na današnji stopnji razvoja samoupravnih odnosov. Čeprav še ni konstituirana na vseh področjih družbenega življenja, pa je načelno zelo jasno opredeljena na področju pridobivanja in delitve dohodka, in sicer z novim temeljnim zakonom o dohodku. Izkušnje še ni veliko, vendar tiste, ki so, dovolj jasno potrjujejo, da je z družbenim in samoupravnim dogovarjanjem mogoče izpolniti praznino, ki je v našem samoupravnem sistemu nastala zaradi deatizacije družbenih odnosov.

Potreba po družbenem in samoupravnem dogovarjanju je bila najprej jasno izražena v smernicah predsedstva in izvršnega komiteja CK ZKJ, zatem v dokumentih VI. kongresa ZSJ ter konkretno opredeljena v pravni obliki o temeljnem zakonu o pridobivanju in delitvi dohodka v delovnih organizacijah.

Prva konferenca Zveze sindikatov Jugoslavije je na podlagi dosedanjih izkušenj razvoja samoupravnih odnosov v naši družbeni stvarnosti poskušala analizirati probleme razvoja višjih oblik samoupravnih odnosov, ki se odražajo v samoupravnem in družbenem dogovarjanju. Na tej konferenci je prevladalo stališče, ki je tudi sicer nesporno, namreč da je treba sedanje oblike samoupravljanja hitreje izpopolnjevati in prilagajati potrebam razvoja proizvodnih sil v tržnem gospodarstvu, ki se v naši socialistični družbi vedno bolj uveljavlja. Na konferenci smo si bili enotni tudi v tem, da je treba institucijo samoupravnega in družbenega dogovarjanja čimprej konstituirati kot sredstvo za hitreje doseganje ciljev, ki smo si jih zastavili že z družbeno reformo.

Torej načelno ni veliko pomislekov o tem, ali je treba samoupravno in družbeno dogovarjanje razvijati kot novo kvaliteto v naših samoupravnih odnosih; je pa veliko različnih pogledov in pojmovanj o tem, kako uveljavljati samoupravne in družbene dogovore v konkretni praksi na posameznih ravneh in v zvezi s konkretnimi problemi in pojavi v našem družbenem življenju. Tako na eni strani zasledimo preveč idealistično pojmovanje, da je samoupravno in družbeno dogovarjanje tista nova kvaliteta v naših ekonomskih in politič-

nih odnosih, ki lahko zelo hitro razreši vse najbolj pereče probleme, na drugi strani pa najdemo povsem pozitivistično stališče, ki vidi rešitve problemov predvsem v normativnem razreševanju medsebojnih odnosov, to je v okviru zakonskih predpisov, ki naj jih uveljavlja država.

Obstaja tudi pojmovanje, da samoupravno in družbeno dogovarjanje ni ničesar novega, da smo vse to ali vsaj mnogo tega imeli že doslej in to v obliki samoupravnih aktov v delovnih organizacijah, različnih sporazumov v širših gospodarskih organizacijah, in poslovnih združenjih, združenih podjetjih pa tudi na višjih ravneh v okviru gospodarske zbornice, družbeno-političnih skupnosti itd. Takim mnenjem pa spet nasprotujejo razmišljanja, češ da vse to nima tiste kvalitete, ki jo hočemo doseči s samoupravnim in družbenim dogovarjanjem, da je vso stvar treba zasnovati popolnoma znova.

Ne mislim polemizirati s takšnimi pojmovanji in pogledi, čeprav je treba z njimi računati in o njih razpravljati, zato ker nam bo dobro namerna konstruktivna razprava in kritika lahko zagotovila dobre rezultate. To delo bo vsekakor treba opravljati v bodoče, toda prepričan sem, da so načelno zadeve že danes tako jasno postavljene, da bi bilo zelo neracionalno o vseh teh problemih razpravljati samo na splošno in da je mnogo bolje, da se problemov lotimo konkretno, neposredno, saj bo praksa sama razkrila, kaj je dobro in kaj je treba zavreči.

Temeljni zakon o dohodku je zelo jasno opredelil, kaj pomenijo pojmi: samoupravno dogovarjanje, družbeno dogovarjanje in družbeno usmerjanje na področju pridobivanja in delitve dohodka. Pojem samoupravnega dogovarjanja opredeljuje dogovarjanje med delovnimi organizacijami o različnih vprašanih pridobivanja in delitve dohodka. Delovne organizacije se med seboj lahko dogovarjajo, če so poprej v svojih statutih in samoupravnih aktih pripravile pravne osnove za samoupravno dogovarjanje. Obveznost samoupravnih dogovorov zagotavljajo z dogovorjenimi sankcijami.

Pojem družbenega dogovarjanja zajema dogovore med asociacijami proizvajalcev — to so lahko gospodarske organizacije, poslovna združenja in drugo — sindikati in izvršilnimi organi

družbeno-političnih skupnosti. Določen je tudi postopek za družbeno dogovarjanje, ki ga lahko sproži vsakdo izmed udeležencev družbenega dogovarjanja, tako da ga predloži pristojni skupščini družbeno-politične skupnosti, ki mora odrediti svojega predstavnika z nalogo, da do konca izpelje postopek družbenega dogovora.

Tako kot izvajanje samoupravnih dogovorov se tudi izvajanje družbenih dogovorov zagotavlja predvsem z izraženim hotenjem in z voljo udeležencev pa tudi z moralnimi, političnimi in pravnimi sankcijami.

Družbenega usmerjanja se lahko poslužijo organ družbeno-politične skupnosti takrat, kadar teh problemov ni mogoče razreševati s samoupravnimi ali z družbenim dogovarjanjem. Konkretno: temeljni zakon o dohodku določa, da lahko družbeno-politična skupnost posreduje z usmerjanjem tedaj, kadar ti dohodki niso rezultat dela.

Poleg načelnih stališč, ki smo jih sprejeli v našem političnem življenju v okviru samoupravnega in družbenega dogovarjanja, so konkretna določila temeljnega zakona trdno izhodišče za konkretno akcijo sindikatov. V prvi vrsti je pred nami naloga, da v okviru nadaljnega izpopolnjevanja notranje zakonodaje v delovnih organizacijah in prilaganja spremljenim določilom ustave in nekaterih drugih zakonov ustvarimo primerno osnovo za samoupravno in družbeno dogovarjanje. Obenem pa je pred vodstvi naših sindikalnih organizacij odgovorna naloga, da bomo morali dajati konkretne predloge in pobude za samoupravne in družbene dogovore o mnogih vprašanih in tako pomagati pri razreševanju najbolj aktualnih problemov pri razvoju ekonomskih in političnih odnosov na različnih ravneh.

Republiški odbor Sindikata gradbenih delavcev Slovenije je v središče svoje aktivnosti postavil tri predloge samoupravnih dogovorov, in sicer:

• Samoupravni dogovor o vrednotenju dela in delitvi dohodka v gradbeništvu.

• Samoupravni dogovor o minimalnih standardih v delavskih naseljih.

• Samoupravni dogovor o zaposlovanju in izobraževanju gradbenih delavcev.

Več o teh predlogih in akciji sindikata gradbenih delavcev pa bom spregovoril v prihodnjih številkah Delavske enotnosti.

A. POLJANSEK

Ste se že odločili in izpolnili obveznico za modernizacijo železnice, ki ste jo dobili po pošti? Če se še niste, odločite se še danes

Pravna posvetovalnica DE

• VPRAŠANJE:

Zaposlena sem v večji gospodarski organizaciji in večkrat na leto zamenjujem sedelavke v času dopusta, boleznih itd. Zanima me, ali imam pravico zahtevati osebni dohodek kot ga ima delavka, ki jo zamenjujem, saj je njen osebni dohodek višji od osebnega dohodka, ki ga prejemanj na svojem delovnem mestu. Zanima me tudi, ali smo upravičeni zahtevati plačilo za delo, ki ga opravljamo preko rednega delovnega časa 7 ur dnevno, ker naš poslovođa zahteva, da vsi pridemo na delo pol ure prej ter pol ure ali še kasneje odidemo z dela, ker moramo presteiti denar, počistiti prostore in odnesti denar v banko.

K. T., — LJUBLJANA

• ODGOVOR:

Delavec ima pravico do osebnega dohodka po osnovah in merilih, ki jih določa delovna organizacija v svojih splošnih aktih. V primeru, da zamenjujete delavko na drugem delovnem mestu in v celoti brez razlike opravljate vsa dela, kot jih je opravljala delavka, ki jo zamenjujete, smatram, da imate tudi pravico do enakega osebnega dohodka kot delavka, ki jo zamenjujete, kar sledi iz enega temeljnih načel temeljnega zakona o delovnih razmerjih. Razlika v osebnem dohodku pa lahko nastane, če ne izpolnjujete vseh kriterijev, ki jih predvidevajo splošni akti delovne organizacije za doseganje osebnega dohodka, delavka, ki jo zamenjujete, pa jih izpolnjuje (delovna doba, izobrazba, itd.). Prav tako ne bi bili upravičeni do višjega osebnega dohodka v primeru, če pri zamenjavi druge delavke opravljate le del delovnih nalog tega delovnega mesta, preostanek pa bi lahko opravila delavka, ki jo zamenjujete, po vrnitvi z bolniškega staleža ali z dopusta.

Delovni čas delavcev v delovni organizaciji se določa s splošnim aktom, zato poslovođa ni upravičen zahtevati, da predčasno prihajate na delo ter da opravljate delo še po pretečenem

rednem delovnem času. Delo bi moralo biti v vaši poslovalnici organizirano tako, da bi celotno delo — tako priprava kot tudi čiščenje prostorov in dnevni obračun — opravili v rednem delovnem času. Če tega dela ni možno organizirati drugače in bi dejansko včasih morali delati v podaljšanem delovnem času, potem bi seveda bili upravičeni do plačila za to delo in bi zato morali tudi zahtevati od delovne organizacije, da vam prizna ter obračuna delo, ki ste ga opravili preko vašega rednega delovnega časa.

Sam poslovođa pa nedvomno ni upravičen odrediti delovnega časa vseh delavk vaše poslovalnice tako, da predčasno prihajate na delo in da tudi delate preko delovnega časa; zato bi bilo najbolj primerno, da obenem z zahtevo za izplačilo opravljenega dela v podaljšanem delovnem času zahtevate od pristojnega samoupravnega organa vaše delovne organizacije, da obravnava tudi vaš delovni čas, kot vam ga je odredil poslovođa ter da ugotovi tudi to, ali ni morda vaš poslovođa s takim ustnim nalogom prekoračil svoja pooblastila in s tem celo kršil svoje delovne dolžnosti, zaradi česar se lahko zoper njega tudi sproži postopek za ugotovitev kršitve delovne dolžnosti.

A. POLJANSEK

KUPON za pravno posvetovalnico DE

VAŠ ADUT je nakup

pri

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO IN MALO
TEHNO-MERCATOR
CELJE

v jugoslovanskih sindikatih

Centralni svet
PRESEDNIK ZSJ V VZHODNI SRBIJI IN V POMORAVJU

Pred dnevi je predsednik sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Dušan Petrović-Sane skupaj s predsednikom sveta Zveze sindikatov Srbije Dušanom Bogdanovim-Senkem in sekretarjem sveta ZSJ Marjanom Rožičem obiskal nekatere kolektive v vzhodni Srbiji in v Pomoravju. Med drugim se je pogovarjal s predstavniki sindikalnih organizacij in samoupravnih organov na gradišču hidroelektrarne Djerdap v Kladovu, v tovarni kemičnih proizvodov v Prahovem, v rudarsko topilniškem bazenu Bor ter v Tovarni Branko Krstanović v Paraćinu in v paraćinski Steklarni.

Razgovori so bili posvečeni predvsem obravnavi aktualnih gospodarskih in samoupravnih problemov v delovnih organizacijah ter življenjskih in delovnih razmer. Graditelji največje hidroelektrarne pri nas in po velikosti pete na svetu so seznanili predsednika sveta ZSJ z napredovanjem gradbenih del, mu zagotovili, da dela napredujejo skladno s predvidevanji ter da pri tem dosejajo produktivnost, ki je na evropski ravni.

V prahovski tovarni kemičnih proizvodov so seznanili predsednika jugoslovanskih sindikatov s pomenom dograditve tovarne superfosfatov — le to so gradili štiri leta — ter z dograditvijo novih proizvodnih kapacitet v vrednosti 26,5 milijarde starih dinarjev, ki so bile zgrajene v rekordnem času 16 mesecev. Omenili pa so tudi nekatere pomanjkljivosti: premajhno izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti, slabo razvito sodelovanje med proizvajalci umetnih gnojil glede proizvodnje in prodaje ter kot posledica tega tudi neustrezno nizki osebni dohodki, ki jih dosega kolektiv kljub velikim proizvodnim uspehom.

Borski bazen je v znamenju drupe faze rekonstrukcije in modernizacije. Program, ki so ga začeli izvajati pred slabimi tremi leti, bo omogočil, da se bo še letos povečala vrednost proizvodnje na 163 milijard starih dinarjev, kar je za 30 milijard več kot lani. Predvidevajo, da bodo v celoti dokončali drugo fazo rekonstrukcije do 1. julija 1971. leta, s čimer bodo dosegli proizvodnjo 100 tisoč ton bakra, podvojili zdojnost proizvodnje zlata, srebra in drugih dragih kovin. Sadovi rekonstrukcije pa se kažejo že zdaj, poprečni osebni dohodek v borskem kombinatu znaša letos 124 tisoč starih dinarjev. V Boru so na pobudo sindikalne organizacije osnovali tudi poseben solidarnostni sklad, v katerega so vsi zaposleni vložili v minulem letu 1,5 odstotka osebnih dohodkov. S tem so v Boru zagotovili, da 130 delavcev prejema enake osebne dohodke, čeprav se jim je delovna sposobnost zavoljo individualnosti znatno zmanjšala.

Paraćinski tekstilci in steklarji pa si prizadevajo premagati številne težave v gospodarjenju z rekonstrukcijo in modernizacijo. V obeh podjetjih je namreč strojni park že več kot zastarel, saj sta obe tovarni že praznovali 60-letnico obstoja. Od rekonstrukcije si obetajo, da bodo lahko povečali ne le ostanek čistega dohodka in sklade, temveč tudi popravili osebne dohodke, izboljšali delovne in življenjske razmere zaposlenih.

O vsem tem in marsičem drugem so seznanili predstavniki delovnih kolektivov predsednika sveta ZSJ in njegove tovariše. Predstavniki kolektivov pa so se zlasti zanimali za probleme nadaljnega izpopolnjevanja gospodarskega sistema, za možnosti nadaljnega zaposlovanja ter za možnosti za razširitev pravic delavcev pri beneficiranem delovnem stažu.

RAZPRAVLJALI SO O OSNUTKU STATUTA

Bosna in Hercegovina

Zadnja razširjena seja republiškega sveta Zveze sindikatov BiH je bila posvečena razpravi o osnutku statuta zveze sindikatov v tej republiki. To je verjetno zadnje zasedanje republiškega sveta, kajti že 28. maja letos bo zasedal kongres bosanskih in hercegovskih sindikatov.

Podpredsednik republiškega sveta sindikatov BiH je člane seznanil s pripombami sindikalnih organizacij na osnutek statuta. Dejal je, da so bile najbolj živahne razprave okoli vprašanja, kakšne organe naj bi poslej imela zveza sindikatov BiH. Osnutek statuta namreč predvideva dve možnosti. Po prvem predlogu naj bi bili organi zveze sindikatov BiH: kongres, republiški svet, nadzorni odbor in konferenca; konferenco sindikatov BiH naj bi sklicevali občasno, odvisno pač od aktualnosti posameznih problemov. Po drugem predlogu pa so predvideni naslednji organi: kongres, konferenca in nadzorni odbor. Člane konference naj bi po tem predlogu volile občinske organizacije po delegatskem principu. Očitno je tudi, da je v dosedanjih razpravah o tem vprašanju prevladalo prepričanje, da bi kazalo v statutu uzakoniti drugo možnost. Glavni motiv za takšno opredelitev članstva pa je v tem, da bi bila po tej varianti možna veliko bolj demokratična izbira članov konference.

Člani republiškega sveta sindikatov BiH so v razpravi opozorili tudi na to, da bi kazalo v statutu veliko bolj podrobno opredeliti vzgojno in izobraževalno funkcijo sindikatov, pritožbeni postopek ter odnos do formiranja skladov solidarnosti. Opozorili so še, da bi statut ne sme postati shematična osnova za oblikovanje pravil osnovnih sindikalnih organizacij in sindikatov v občinah.

PREDSEDSTVO RO SINDIKATA DELAVCEV DRUŽBENIH DEJAVNOSTI JE OCENILO JAVNO RAZPRAVO O KATALOGU, KI VREDNOTI DELO V DRUŽBENIH DEJAVNOSTIH

UGODNI ODMEVI

Člani predsedstva republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti so na seji ugodno ocenili javno razpravo o katalogu, ki zajema nekatere osnove za vrednotenje dela v družbenih dejavnostih. Katalog bodo s tehnimi pripombami, ki so bile dane v javni razpravi, dopolnili in ga tako dopolnjenega objavili. To pa bo tudi začetek akcije sindikatov za boljše in pravilnejšo notranjo delitev dohodka in osebnih dohodkov v delovnih organizacijah družbenih dejavnosti.

Informacijo o rezultatih javne razprave o katalogu nekaterih osnov in meril za vrednotenje dela je podal predsednik RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slavko Bohanec. Rok za razpravo v sindikalnih organizacijah je bil razmeroma kratek, po sklepu plenarne seje do sredine aprila. Kljub kratkemu roku pa predsedstvo RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti ugotavlja, da je bila razprava kvalitetna. Problematika je globoko prodrla med članstvo, razpravljali so na vse

zitivno sprejeta teza, da je treba uresničiti celotni dohodek (zlasti amortizacijo, sredstva sklada skupne porabe, razširjeno reprodukcijo itd.). V javni razpravi so dali člani sindikalnih organizacij družbenih dejavnosti vrsto predlogov in pripomb, med katerimi se največje pojavljajo potreba po medsebojni primerjavi na primer srednjega in osnovnega šolstva, nekateri so pripomnili, da je občinska uprava favorizirana v primerjavi z občinskim sodiščem, da so preizkušeno ovrednotena delovna mesta v muzejih v primerjavi z univerzo, v razpravah so odprli probleme kvalificiranih delavcev v gledališčih, lekarnah, v carinarnicah itd. Precej je bilo tudi v razpravi predlogov, da bi v katalogu argumentirali razlike v osebnih dohodkih med posameznimi skupinami delovnih mest in pa, da bi bilo treba za posamezne grupacije dati podrobnejšo argumentacijo. Zlasti pa so razpravljali, da bi bilo treba narediti izračune, kje smo in kaj moramo storiti za leto 1970. Predvsem pa so vsi menili, da bo treba sindikalno akcijo usmeriti v izpolnitev pravilnikov za delitev dohodka in osebnega dohodka v delovnih organizacijah.

inles OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA
NA
KREDIT
ribnica

seminarjih, raznih sestankih pa tudi v tisku so bila objavljena mnenja. V pretežni meri vse pripombe, ki so bile izrečene v razpravi, soglašajo z akcijo in podpirajo prizadevanja republiškega odbora za uresničevanje načel kataloga. Večina pripomb se nanaša na zahteve po višjem vrednotenju posameznih skupin delovnih mest. Iz nekaterih pismenih pripomb, ki so bile poslani na RO, pa je možno razbrati, da obstaja med delom članstva nesporazum v tem smislu, da smatrajo indeksna in vrednostna razmerja že kot osebni dohodek na določenem delovnem mestu. Vsekakor bo treba te stvari ponovno pojasniti, so sklenili člani predsedstva.

Izredno pozitivno deluje katalog v pogledu pravilnejših razmerij med delovnimi mesti, saj je očitno boleče posegel v uravnilovsko stanje po delovnih organizacijah družbenih dejavnosti. Prav tako je bila po-

ZOBNA KREMA
Signal

TRAJNO VARUJE VAŠE ZOBE

Ne oklevajte! Še danes kupite odlično zobno kremo »SIGNAL« — svetovni izdelek. Vsebuje med drugim HEKSAKLOROFEN in fosfate. Za Jugoslavijo izdeluje VEDROG — Ljubljana

Posvet in delovni dogovor slovenskega sindikalnega aktiva

(Nadaljevanje s 1. strani)
čem delu. Če je bil prvi namen dosežen, na primer pri obravnavanju nekaterih vprašanih reform z ekonomskih in socioloških vidikov (mnenjska raziskava, o kateri je poročal Pavle Vindišar) in pri obravnavanju rezultatov sedanje ekonomske politike (inž. Tone Tribušon), pa je bil drugi namen pri tej obravnavi dosežen le polovično. Zivahna polemika o nekaterih ocenah, resničnih in manj resničnih dilemah, bi terjala mnogo časa za izčisto razpravo. Zato so nekateri udeleženci seminarja predlagali, naj bi v prihodnje pripravili podobne, vendar bolj na en problem osredotočene seminarje, na katerih bi lahko objektivno izražali svoje poglede in se tako podrobneje pogovorili o politični akciji.

Udeleženci seminarja so izmenoma razpravljali o posameznih temah v dveh skupinah, kar je do neke mere vendarle zagotovilo bolj delovni značaj seminarja. Za aktualne probleme samoupravljanja, v kar je razgovor uvedel Mitja Švab, velja tudi ugotovitev, da bi mnogoobsežna tema torej sama zadostovala za poseben seminar. Koristno pa bi bilo o teh vprašanih objaviti tudi publikacijo kot spodbudo za razčiščevanje pogledov, usklajevanje stališč tudi v širšem krogu sindikalnega članstva.

O vprašanih samoupravljanja je govoril tovariš Švab z idejnih izhodišč, ker na nekatere dileme še vedno nimamo odgovorov ali pa so le zelo različne, kar vse ovira nadaljnji razvoj samoupravljanja. Različne so teze o samoupravljanju, ki se pojavljajo v teoretičnih razpravah ali pa ob ocenjevanju različnih konfliktov v delovnih organizacijah, pri čemer še zlasti nismo uspeli ovreči teze, da je samoupravljanje le oblika politične demokracije oziroma kontrole delavcev, ne vključuje pa gospodarjenja in delitve. Različni so tudi pogledi na utemeljenost pristojnosti širših družbenih dogovorov oziroma pristojnosti delovnih organizacij, pri čemer imamo opravka ali z zanikanjem smotnosti nekaterih širših družbenih odločitev, ali pa imamo opravka s skrbniškim odnosom do delavcev in njihovih odločitev.

Mitja Švab pa je med drugim tudi opozoril na pomemb-

no vlogo sindikata pri uveljavljanju miselnosti med samoupravljalci, poudaril je, da bo treba mnogo več storiti za prodor kvalificiranega dela, za to, da bi čim več zaposlenih po izredni poti nadaljevalo svoje izobraževanje na vseh ravneh in v vsakem profilu in da bi kot organizirana družba omogočili, da se v Sloveniji izola vsa nadarjena mladina, o čemer je bilo govora že pri obravnavanju vloge sindikata pri uresničevanju ciljev dolgoročnega programa SR Slovenije.

BREST
POHIŠTVO

V nadaljevanju seminarja je Peter Toš govoril o ustavnih spremembah, predvsem o vsebini tako imenovanega 15. amandmaja, ki po novih načelih opredeljuje uresničevanje samoupravljanja v delovnih organizacijah. Te spremembe terjajo revizijo statutov, od sindikatov pa ob tem tudi bolj učinkovito in povezano politično akcijo. Pri tem bi si morali prizadevati, da bodo statutarne določila o uresničevanju samoupravljanja postala res rezultat demokratičnega dogovora samoupravljalcev. Republiški svet pa je izvršnemu svetu predlagal, naj bi ustanovil komisijo za razvoj samoupravnega prava delovnih organizacij, ki bi povezovala tudi konkretne akcijske programe občinskih komisij, tak akcijski program so na primer v Kranju že zelo dobro zasnovali.

O odgovornosti v delovnih organizacijah je govoril Franc Polak. V delovnih organizacijah bodo morali na osnovi predlogov strokovnih služb, predlogov ustanovljenih institucij pa tudi članstva sindikata opredeliti odnos do odgovorno-

sti tako v tehnologiji, ekonomiki, organizaciji dela, kontroli, samoupravnih odločitvah kot pri obveščanju članov kolektiva. Verjetno ne kaže čakati, da bi dobili dokončno definicijo odgovornosti z ekonomskega, sociološkega in z drugih vidikov; sindikat naj bi se takoj zavezal za razreševanje teh vprašanih, saj se vprašanja odgovornosti pojavljajo zlasti tam, kjer so poslovni uspehi slabši in postaja vprašanje odgovornosti tudi politično vprašanje.

V času, ko poročamo, seminar še traja. Sledil bo pogovor o oblikovanju koncepta Delavske enotnosti in informativne službe v sindikatih na vseh ravneh. Zadnji dan seminarja pa bodo udeleženci razpravljali še o predlogu statuta Zveze sindikatov Slovenije, ocenili bodo letošnje volitve in predvideli aktivnost sindikata ter se dogovorili o neposrednih nalogah sindikata v prihodnjem obdobju.

SONJA GASPERŠIČ

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilno republiškega sveta ZS za Slovenijo, izdaja CZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 28. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik

MILAN POGACNIK

Naslov uredništva in uprave Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštini predal 313/VI, telefon uredništva 316-672, 316-693, 312-402 in 310-033, uprave 310-033. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, št. 501-620-7-32000-10-3204-486 - Posamezna številka stane 50 N-par - 50 S-din - Naročnina je četrtletna 6,50 N-din - 650 S-din - polletna 13 N-din - 1300 S-din in letna 26 N-din - 2600 S-din - Rokopisov ne vračamo - Poština plačana v gotovini - Tisk in knjižje CZP »Ljudska pravica« Ljubljana

Na 10 cicero

● MARIBOR

Sindikalna organizacija v mariborski tovarni avtomobilov in motorjev bo tudi letos omogočila socialno šibkim članom kolektiva brezplačno letovanje na morju, in sicer v Parkoštanju in v Omišlju. Sindikat v TAM je že zbral večje število socialno šibkih članov kolektiva, zlasti tistih, katerih dohodki na družinskega člana ne presegajo 200 novih dinarjev mesečno. Trenutno sicer še ni znano, kolikšno bo število članov kolektiva, ki bodo letovali na stroške sindikalne organizacije, vendar predvidevajo, da le-to ne bo manjša, kot je bilo lani. V minulem letu pa je letovalo na stroške sindikalne organizacije približno 180 članov kolektiva in njihovih svojcev, za kar je sindikalna organizacija iz svojih sredstev namenila več kot 16.000 novih dinarjev.

ADI ZUNEC

● VELENJE

Člani osnovne organizacije sindikata v upravi občinske skupščine in v občinskih vodstvih družbeno-političnih organizacij v Velenju so se dogovorili, da bodo s prostovoljnimi delom uredili zelenice in nasade okrog zgradbe občinske skupščine. Obnova zelenice in nasadov v tem predelu je namreč nujno potrebna, zaposleni v upravi občinske skupščine in v občinskih vodstvih družbeno-političnih organizacij pa so svojo odločitvijo dokazali, da je možno tudi danes pritriniti marsikak dinar s prostovoljnimi delom, čeprav to ni več v modi.

-vš-

● JESENICE

Pred dnevi je bila praznovanje novoizvoljenega odbora osnovne sindikalne organizacije jeseniške železarne. Medtem ko so delegati že na občnem zboru vnovič izvolili za predsednika sindikalne organizacije Srečka Mlinariča, pa je zdaj odbor izvolil za tajnika sindikalne organizacije Vinka Pavlenča. Odbor je izvolil tudi članov predsedstva, nadzorni odbor ter 6 komisij pri tovarniškem odboru: komisijo za delo s sindikalnimi odbori, komisijo za prošnje in pritožbe, komisijo za socialna vprašanja, komisijo za odhiti in rekreacijo, komisijo za kulturo in izobraževanje ter komisijo za arhiv in inventar sindikalne organizacije. Tovarniški odbor sindikalne organizacije jeseniške železarne šteje 69 članov.

P. U.

Ste se že odločili in izpolnili obveznico za modernizacijo železnice, ki ste jo dobili po pošti? Če se še niste, odločite se še danes

NOVO NA KNJIŽNI POLICI DRUŽBENO-POLITIČNIH DELAVCEV:

»Kako informirati samoupravljalce?«

Naslov knjige »Kako informirati samoupravljalce«, njen avtor je Dušan Rebolj, vsebini dela povsem ne ustreza. Pod informiranjem si najpogosteje predstavljamo na eni strani upravo podjetja kot subjekt, na drugi strani pa delavce kot objekt informiranja. Avtor namreč odločno zavrača tak klasični model informiranja in postavlja v ospredje samoupravnega, v katerem gre za enakovredno pretakanje informacij navzdol in navzgor, kjer so vsi zaposleni subjekti, ki drug drugega obveščajo oziroma medsebojno komunicirajo.

Srečno naključje, bolje rečeno čas, v katerem je knjiga izšla, jo je potisnil v ospredje dogajanj. Padla je naravnost v politično občutljivo, lahko bi dejali — naklonjeno ji označje. Ze leto dni si namreč slovenski sindikati, vključno z

Združenjem novinarjev in organizatorjev informiranja v delovnih organizacijah, prizadevajo zagotoviti čim uspešnejšo organizacijo in zakonitost informiranja oziroma komuniciranja v delovnih skupnostih. V okviru teh prizadevanj sodi spodbujanje samoupravnih organov, da do obveščanja zaposlenih zavzamejo konkretni in odgovornejši odnos, pa naj gre za statute ali posebne pravilnike o informiranju ali pa za informiranja v smislu ustanavljanja posebnih komisij za obveščanje, in formativnih služb, strokovnega izobraževanja kadrov, ki delajo na področju informiranja ipd.

Dušana Rebolja strokovno delo, ki pa je po razumljivem, vsakomur dostopnem načinu pisanja in sistematiki v nekem smislu učbenik o informiranju,

se nedvomno organsko vključuje v prizadevanja prej omenjenih institucij. Bil pa bi napačen zaključek, da je knjiga morda samo enkratno priložnost za politične delavce. Nasprotno, delo je videti toliko izpiljeno, preiščeno in tehtno napisano, da je verjetno prav strokovna dodelanost in preštudirano tematike omogočila vsakomur razumljivo branje.

Delo ustreza dvema osnovnim vprašanjem: zakaj in kako informirati. Če na prvo vprašanje že dolgo vemo odgovor, pa v drugem — kako informirati — doslej še nismo imeli docela izoblikovanih predstav. Knjiga to dilemo načinja in jo tudi uspešno razreši. S tem pa je podana temeljna osnova vsakomur, ki mora kaj vedeti o informiranju in metodah političnega dela.

Tako lahko rečemo, da bo naša knjiga Dušana Rebolja svoje mesto v osebni knjižnici marsikaterega političnega delavca ali človeka, ki se na kakršen koli način zanima za informiranje v delovni organizaciji. Nikomur tudi ne bo žal, ki jo bo prebral, saj delo načinja področje, o katerem mislimo, da ga poznamo, v resnici pa je v naših razmerah strokovno še precej nepreštudirano.

Knjigo »Kako informirati samoupravljalce« je založila delavska univerza »Tomo Brejč« Kranj, po založniški dejavnosti poznana institucija. Vendar bi se, sočepo za skrbnost opreme, lahko kot založnik za knjigo brez sramu podpisala tudi katerakoli slovenska založniška hiša.

JOŽE SINTIČ

LAMO 06-N
najboljši mali
krmni motor
v Evropi

DOPIŠNIKI POROČAJI

● DRAVOGRAD

Premalo posluha za sodelovanje

Kinematografsko podjetje v Dravogradu je zaključilo lansko poslovno leto z izgubo blizu 1.500 N-dinarjev. Izguba je nastala predvsem zaradi neprimerne izbire filmov, nizke cene vstopnic, zavoljo nestrokovnega vodstva in tudi zavoljo velikih družbenih dajatev. V Dravogradu ugotavljajo, da bi bilo možno zagotoviti uspešnejše poslovanje tamkajšnjega kinematografskega podjetja le v okviru večje sorodne delovne organizacije, za kar pa kolektiv ne kaže nobenega zanimanja.

● JESENICE

Priprave za proslavo 100-letnice železarne

Odbor za proslavo 100-letnice jeseniške železarne je že pripravil program prireditev za osrednje praznovanje. V soboto, 26. julija letos, bo v novi dvorani kulturnega doma na Javorniku slavnostna seja delavskega sveta železarne, na katero bodo povabili številne goste, združeni moški zbor ter recitatorji pa bodo izvedli ob tej priložnosti kratak kulturni program. Istega dne večer bo gledališče »Tone Čufar« uprizorilo Klinarjevo igrano »Plavž«. Naslednjega dne bo na igrišču pod Mežakljo slavnostno zborovanje z bogatim kulturnim programom.

● NOVA GORICA

Volitve v delavski svet

V podjetju za proizvodnjo in prenos električne energije Šoške elektrarne so 12. maja letos v obratih HE Dobljar, HE Plave, HE Hubelj, transformatorski postaji Divača in v upravi podjetja izvedli volitve za 10 novih članov delavskega sveta podjetja. Udeležba na volitvah je bila odlična: volilo je 98 odstotkov volilnih upravičencev, preostala dva odstotka članov kolektiva pa sta bila upravičeno odsotna. 21. maja letos je bila prva seja novega delavskega sveta, na kateri so izvolili novega predsednika za to mandatno obdobje in novi upravni odbor. Razen tega je bila ta seja delavskega sveta posvečena pripravam na gradnjo HE Solkan, razširitvi transformatorske postaje ter gradnji 220 kW daljnovodov Divača—RTP Kleče, Divača—državna meja z Italijo in Divača—RTP Pehlin pri Reki.

● VELENJE

Več sredstev za osnovno dejavnost šol

S finančnim načrtom temeljne izobraževalne skupnosti Velenje je določeno, da bo letos na voljo za osnovno dejavnost šol približno 6 milijonov 500 tisoč N-dinarjev, kar predstavlja v primerjavi z minulim letom za več kot 20% povečanje sredstev. Poleg tega pa je za nagrajevanje kvalitete dela prosvetnih delavcev predvidenih še posebej 150 tisoč N-dinarjev. Tako bo temeljna izobraževalna skupnost Velenje zagotovila vsem vzgojno-izobraževalnim zavodom toliko sredstev, kot jih potrebujejo, upoštevaje pri tem predmetnike in določila zakona o minimalnih standardih v vzgoji in izobraževanju. V Velenju si bodo letos tudi prizadevali, da bi bila naposled vendarle uveljavljena enotna merila za nagrajevanje prosvetnih delavcev na vseh šolah, da bi torej prejeli vsi prosvetni delavci za enako delo tudi enak osebni dohodek. Letos bodo v Velenju imeli na voljo za financiranje izobraževanja in vzgoje v občini blizu 8 milijonov 500 tisoč N-dinarjev, pri čemer bo znašala dotacija republiške izobraževalne skupnosti blizu 1 milijon 500 tisoč N-din.

● SLOVENJ GRADEC

Poslovanje sklada skupnih rezerv

Upravni odbor sklada skupnih rezerv gospodarskih organizacij občine Slovenj Gradec je v minulem letu dodelil kredite za investicije v osnovna sredstva industrijskemu podjetju »Komfort — Zaščita«, tovarni oblažinjene pahištva »Nova oprema« za izvedbo druge faze rekonstrukcije ter tovarni kovanih izdelkov »Fecro«. Upravni odbor sklada je odobril tudi kredite za sanacijo kovinskemu podjetju »Univerzal« in reševalni postaji, odobril pa je posojilo za obratna sredstva industrijskemu podjetju »Komfort — Zaščita« in kovinskemu podjetju »Univerzal«. Tudi letos bodo zbrali v občinskem skladu skupnih rezerv gospodarskih organizacij znatna sredstva: več kot 800 tisoč N-dinarjev. Sredstva naj bi v obliki posojil razdelili takole: industrijskemu podjetju »Komfort — Zaščita« 270 tisoč N-din za nakup opreme, gradbenemu podjetju za izpopolnitev strojne opreme 100 tisoč N-din, prav toliko slovenjgraški mlekarji kot soudeležbo pri financiranju obrata za predelavo mleka. Posojilo iz sklada skupnih rezerv bodo dobili tudi kmetijska zadruha, trgovsko podjetje »Zarja« in gostinjsko podjetje »Pohorje«, 100 tisoč N-dinarjev pa bo sklad pridelal za primer, če bi morali v kateri od delovnih organizacij zagotoviti sredstva za izplačilo minimalnih osebnih dohodkov.

NA ROB SKUPŠČINI KOMUNALNE SKUPNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE V KRANJU

BO DOGOVOR PROPADEL?

Skupščina komunalne skupnosti za zaposlovanje v Kranju ni hotela podpisati predlaganega dogovora o financiranju tako imenovanih skupnih zadev

Odkar se je prispevna stopnja od bruto osebnih dohodkov zaposlenih za zaposlovanje zmanjšala od 0,3 na 0,2%, se se je služba zaposlovanja v Sloveniji znašla v zelo težavnih razmerah. Od devetih komunalnih zavodov za zaposlovanje, kolikor jih je v Sloveniji, na osnovi tako predpisane prispevne stopnje samo trije, to je kranjski, ljubljanski in novogoriški, poslujejo aktivno, preostali komunalni zavodi za zaposlovanje v Celju, Kopru, Mariboru, Murški Soboti, Novem mestu in v Velenju pa z izgubo.

Zato so se predstavniki vseh devetih komunalnih zavodov

skupaj z Republiškim zavodom za zaposlovanje sporazumeli, da bi ob znanih stopnji prispevka zagotovili kolikor toliko normalno delo vseh zavodov, o drugačnem ključu delitve sredstev, ki se zberejo iz tega naslova. Kot začasni sporazum med vsemi zavodi zdaj velja, da 50% zbranih sredstev iz prispevne stopnje ostane komunalnim zavodom, 50% zbranih sredstev pa se zbere pri Republiškem zavodu za zaposlovanje, iz katerih le-ta prispeva denar zlasti za gmotno preskrbo brezposelnih delavcev tistim zavodom, ki poslujejo z izgubo. Ta sporazum naj bi veljal vse do tlej, dokler ne bodo vsi zavodi, vstevši republiškega, sprejeli ustrezen družbeni dogovor o skupnem financiranju in izvaajanju enotnega programa dela ter o oblikovanju in porabi sredstev službe za zaposlovanje v letu 1969.

Na osnovi sklepa skupščine Republiške skupnosti za zaposlovanje in zaradi tega, ker enotna stopnja prispevka za zaposlovanje postavlja našo republiko glede financiranja službe zaposlovanja v položaj enotne rizične skupnosti, ter da bi vsem zavodom zagotovili enake možnosti poslovanja, ne glede na višino sredstev, ki jih imajo na voljo, so strokovne službe pri republiškem zavodu za zaposlovanje že izdelale osnutek takega dogovora. Osnovna značilnost tega dogovora je vsekakor v tem, da komunalne skupnosti za zaposlovanje, pri katerih dohodki iz prispevka za zaposlovanje presežajo stroške za gmotno preskrbo brezposelnih delavcev in s tem dogovorom določena sredstva za delo zavoda, izločijo v sredstva za skupne zadeve zaposlovanja 33% prispevka za zaposlovanje. Za zavode, ki jim

sredstva od prispevka za zaposlovanje ne bodo zadostovala za izplačevanje gmotne preskrbe brezposelnih delavcev, pa bodo ta sredstva zagotovljena iz sredstev za skupne zadeve zaposlovanja po mesečnih obračunih med letom in po končnem letnem obračunu.

PREMALO PRIPRAVLJEN DOGOVOR?

Osnutek omenjenega dogovora je minuli teden obravnavala tudi kranjska skupščina komunalne skupnosti za zaposlovanje, tako kot ga bodo morale obravnavati in sprejeti še vse preostale skupščine komunalnih skupnosti za zaposlovanje v Sloveniji.

Toda v Kranju se je že na začetku zataknilo. Skupščina komunalne skupnosti za zaposlovanje na seji s petimi glasovi za in z desetimi vzdržanimi glasovi tega dogovora ni sprejela, čeprav so se člani skupščine ob tej odločitvi dobro zavedali, da odklonitev dogovora pomeni zdaj resno oviro za nadaljnje delo kranjskega zavoda, saj ne more spre-

jeti niti finančnega načrta niti akcijskega programa dela za letos. S tem pa kranjska skupščina komunalne skupnosti za zaposlovanje ni sprejela tega dogovora, le-ta seveda ne more veljati tudi za druge komunalne skupščine za zaposlovanje, čeprav so ga ali pa ga še bodo sprejele.

Ne bomo se ob tej priložnosti spuščali v to, ali je kranjska skupščina komunalne skupnosti za zaposlovanje storila prav ali ne, ko je odklonila dogovor, marveč bomo posredovali le osnovne utemeljitve večine članov skupščine, zakaj tega dogovora ni sprejela.

Predvsem so člani skupščine menili, da tak dogovor ni v skladu z uveljavljanjem samoupravnih odnosov na področju službe zaposlovanja. Na osnovi tega dogovora bi namreč sredstva centralizirali, kar pa bi po mnenju članov kranjske skupščine pomenilo krčenje samoupravnih pravic kranjske skupščine glede porabe teh sredstev. Zaradi tega se vsiljuje tudi vprašanje, ali bo posebna »med-

zavodna« komisija, ki naj bi jo ustanovili, dovolj pristojna in upravičena odločati o porabi teh sredstev.

Dogovor je po mnenju večine članov kranjske skupščine pomanjkljiv tudi v tem smislu, ker ne pove jasno, kakšna bo nova organizacija službe zaposlovanja v Sloveniji, kako se naj poslej komunalni zavodi organizirajo. In kar je za kranjski komunalni zavod za zaposlovanje najpomembnejše, s tem dogovorom bi mu bila enostavno odvzeta pravica do štipendiranja 140 nadarjenih dijakov in študentov na različnih šolah in fakultetah, ki so socialno ogroženi.

Vsem tem in še nekaterim drugim kritičnim pripombam je sledil zaključek, naj republiški zavod za zaposlovanje poleg teksta dogovora tudi pripravi ter utemelji, kako bodo komunalni zavodi za zaposlovanje ta dogovor v praksi tresnili. Nato bo kranjska skupščina komunalne skupnosti za zaposlovanje o njem ponovno razpravljala. M. Z.

ZAČETEK PRIPRAV ZA LETOVANJE ZASAVSKIH ŠOLARJEV

V kolonije bo odšlo 900 otrok

Trboveljski šolarji bodo tudi letos preživeli del svojih počitnic v Siljeh na Jadrano. Trboveljska občinska zveza društev prijateljev mladine organizira v Siljeh letovanje zaradi tega, ker še zdaj ni rešeno vprašanje počitniškega doma v Bakru. Čeprav je poslopje last trboveljske občinske skupščine, imajo v njem poslovne prostore in urade tamkajšnje trgovine in stanovanjsko podjetje. Letovanje v Siljeh je nekoliko dražje, kljub temu pa sodijo, da bo leto preživelo ob morju najmanj 300 otrok. Starši bodo prispevali za letovanje svojih otrok najmanj višino enomesečnega otroškega dodatka, največ pa 350 din, pač glede na svoje materialne možnosti. Za poletne počitnice otrok je občinska skupščina prispevala 20.000 din in posebej 7000 din za vse tiste učence, ki bodo odšli na preventivno zdravljenje v kolonije. Razen tega bodo gmotno podprli letovanje tudi nekateri delovni kolektivi. Hrasniška počitniška zveza je letos uredila novo naselje za učence in dijake iz te občine v Vrsarju na istrski obali, ker jim je potekla pogodba za najem zemljišča blizu Pule, kjer so doslej letovali dolga leta. Čeprav letos ne bodo uspeli urediti vsega, kar želijo, bodo vendarle za hrasniške otroke počitnice v Vrsarju prijetno do-

živetje. Tudi hrasniška občinska skupščina je iz proračunskih sredstev rezervirala dobrih 10 tisoč dinarjev kot prispevek za organizacijo letovanja učencev, nekaj pa bodo primaknile tudi delovne organizacije. Zato računajo, da bo iz Hrasniške odšlo na morje kakih 280 do 300 otrok. Zagorska šolska mladina letuje že tretje leto v Vrsarju, kjer je počitniška skupnost ob sodelovanju občine kupila manjši dom oddiha. V Zagorju se je doslej prijavilo za letovanje že veliko število otrok, kar kaže, da so starši zadovoljni z doseženo organizacijo oddiha, ki jo vodi poseben odbor za letovanje otrok pri občinski zvezi DPM. Zagorski starši bodo prispevali za 14-dnevno letovanje svojih otrok največ 150 din in najmanj 50 din. Lani je bila povprečna cena 14-dnevnega letovanja 120 din. Sodeč po prijavah se bo v Vrsarju izvrstilo poletij najmanj 280 učencev vseh treh zagorskih osnovnih šol. Omenimo naj, da bodo jeseni začeli širiti dom oddiha v Vrsarju, za kar imajo pripravljene načrte. Po adaptaciji bo dom v Vrsarju lahko sprejel v eni izmenici okrog 100 do 120 otrok. Lani so v revirjih prvič začeli z organizacijo enodnevnih izletov otrok med poletnimi po-

čitnicami. Led so najprej prebili v Hrasniku. Letos so se za to obliko rekreacije otrok zavzeli tudi v Trbovljah. Videti je, da bodo v središču zasavskih revirjev — seveda če jim bodo pomagali ne samo prosvetni delavci, temveč tudi drugi dejavniki, pripravili julija in avgusta številne izlete bodisi na zasavske planinske domove, na Izlake ali v druge kraje po Sloveniji. Nobenega dvoma ni, da bodo starši v celoti podprli te pobude občinskih zvez prijateljev mladine. Še posebej velja to za zaposlene starše, saj med poletnimi počitnicami nimajo možnosti nuditi svojim otrokom takega varstva, kot ga le-ti imajo med šolskim letom. V Zaslavju so prepričani, da bi organizacija enodnevnih izletov niti ne bi bila kdove kako draga.

inles OKNA VRATA POLKNA PRODAJA NA KREDIT

ribnica

OB OBISKU PRI NAŠIH DELAVCIH V ŠVICI

Nu, no je usklajevanje dela

V nasprotju s prejšnjimi leti, ko so problemi naših delavcev v tujini bili nujno zlo, s katerim so se morale ukvarjati nekatere institucije, je v zadnjem času postala ta problematika zelo atraktivna za številne organizacije in forume. O tem med drugim priča zelo veliko število gostov iz domovine na letni skupščini Jugoslovanskega kluba v Zürichu.

VELIKO ZANIMANJE
Večkrat se dogodi, da si domače delegacije, raziskovalne in druge skupine ali posamezniki iz raznih krajev Jugoslavije in iz raznih institucij dobesedno »podajajo kljuke« v tovarnah, kjer so zaposleni naši delavci oziroma v njihovih organizacijah. Zlasti atraktivno in največkrat tudi donosno je postalo »kulturno-prosvetno delo« med našimi delavci v tujini. Vrstijo se številne kulturne in manj kulturne skupine. Nekateri kraji, kjer koncentrirano živijo naši delavci, so dobesedno prenašeničji z nastopi, drugod pa še niso videli žive duše iz domovine. Na skupščini v Zürichu so povedali, da bo neka umetniška skupina iz domovine porabila 30 milijonov za svojo turnejo med naše delavce po Evropi; s tem denarjem bi lahko po njihovem mnenju finansirali dejavnost vseh jugoslovanskih klubov v tujini. Dogodi se tudi, kot se je na primer v Zürichu, da je domača kulturno-umetniška skupina, s katero so se vnaprej dogovorili za plačilo, na polovici prekinila svoj program in zahtevala večji honorar, da bi potem nadaljevala s programom itd.

NE VSAK PO SVOJE
Velik interes domačih organizacij in institucij za naše delavce v tujini je pohvale vreden. Brez dvoma so nujni neposredni osebni stiki, ki jih ne more nadomestiti pisana ali po radiu emitirana be-

sesta. Prav tako bo treba v bodoče še povečati kulturno prosvetno delo med našimi delavci, kajti le tako bo moč ohraniti narodnostne vezi, ki jih povezujejo z domovino. Vendar je nujno skrbno izbirati med kvaliteto in slabim okusom. Ni vseeno, kdo predstavlja našim delavcem, ki so na neki način odrezani od narodnega kulturnega kroga, na primer, tudi sodobno narodno glasbo, da ne omenjam bolj zahtevnih dosežkov nacionalne kulture. Večja selektivnost in zlasti boljša koordinacija dela je potrebna tudi na vseh drugih področjih, ki zadevajo naše delavce v tujini.

Danes številne institucije sodelujejo pri »urejanju problemov in pri delu« z našimi delavci v tujini. Naj omenim samo zveze in republiške državne organe (sveti oziroma sekretariati za delo, DSZZ itd.), zvezno komisijo za izseljenska vprašanja, zavode za zaposlovanje, izseljenske matice, sindikate, različne organe družbeno-političnih organizacij itd. Zdaj ustanavljajo nov zvezni organ za ta vprašanja — komite ZIS. Vprašanje je, če vsi ti organi dovolj med seboj sodelujejo ali ne.

NUJNA JE DELITEV DELA

Pri taki številčnosti nosilcev dela z našimi delavci v tujini je nujno, da si skrbno razdelijo delo in primerno uredijo medsebojna razmerja. Delo bi bilo treba deliti v več smereh oziroma iz več vidikov:

Prvič, med federacijo in republikami. Napačno bi namreč bilo v federaciji ustanavljati nekaj »vrhovni center«, ki bi odločal o delu z delavci v tujini. V federaciji bi bilo treba obdržati le določene »državne funkcije«, kot so na primer sklepanje in skrb za izvajanje meddržavnih sporazumov s tega področja ter stvari, ki zade-

vajo tudi zaposlovanje v tujini s področja deviznega sistema, carinske politike itd. Poleg tega bi bilo treba v okviru federacije zagotoviti organiziranje in financiranje nekaterih služb, ki zadevajo zaščito naših delavcev.

Vse drugo je bolj ali manj povezano z narodnostnimi posebnostmi, ki jih je moč razvijati in uspešno uveljavljati le v okviru posameznih jugoslovanskih narodnostnih skupnosti oziroma s pomočjo enakopravnega sodelovanja med njimi. To dejstvo je treba upoštevati tudi pri oblikovanju konkretnega programa nalog komiteja pri ZIS, ki ga sedaj ustanavljajo. Njegovo delo bo manj uspešno, če se ne bo omejil na tiste »državniške zadeve«, ki jih ni moč urejati na nacionalni osnovi.

Izseljenske matice bi morale, skupaj z drugimi nacionalnimi organizacijami, postati osnovne nosilke vsega dela z delavci v tujini, ki zadeva njihovo kulturno in prosvetno življenje, informiranje in narodnostno navezanost na domovino. Zaradi tega jih je treba razvijati v osrednje narodne ustanove za te naloge in jim dati tudi ustrezno materialno in kadrovsko osnovo za tako delovanje. Le na ta način bodo lahko povezovali naše delavce v tujini v enoten kulturni in nacionalni organizem, ki bi ohranil tesne vezi s svojo domovino.

Drugič, delo je treba bolj koordinirati tudi v federaciji sami. Zdaj se s tem ukvarjajo številni zvezni upravni in družbeno-politični organi. Državni sekretariat za zunanje zadeve je, za primer, ustanovil poseben širši oddelek za jugoslovanske delavce v tujini. Če bo komite ZIS za ta vprašanja pravilno zastavil svoje delo, bo imel lahko veliko vlogo pri koordinaciji dela zveznih upravnih organov na tem področju.

In tretjič, najbolj nujna je delitev dela v tem smislu, da postanejo zavodi za zaposlovanje osnovni nosilci celotne ekonomske in organizacijske plati zaposlovanja doma in na tujem. Z drugimi besedami, zavodi morajo skrbeti za rekrutacijo delavca, ki se bo zaposlil v tujini, za njegovo morebitno prekvalifikacijo, za njegovo ekonomsko, pravno in socialno zaščito v tujini, ki temelji predvsem na delovni pogodbi in, končno, tudi za ponovno zaposlitev takega delavca, ki je pridobil velike tehnološke in druge izkušnje, doma. Vse to je osnovni pogoj za katerokoli urejeno in organizirano zaposlovanje v tujini.

Velik pritisk terja ostrejšo selekcijo

Zahtevki gospodarskih organizacij do republiških skupnih rezerv znašajo letos 25 milijard starih dinarjev, sklad pa ima na voljo samo 9 milijard. Tolikšen razkorak med potrebami in možnostmi narekuje po mnenju upravnega odbora Gospodarske zbornice SRS ostrejšo selekcijo prosilcev po kriterijih, določenih s samo vlogo republiških skupnih rezerv, in nove oblike finančne pomoči.

NAJRACIONALNEJŠE NALOŽBE

Republiške skupne rezerve naj spodbujajo razvoj slovenskega gospodarstva. Vlogi tega sklada so prilagojeni tudi delitveni kriteriji, ki so jih upravljavec sklada lani spoštovali.

Upravni odbor Gospodarske zbornice SRS zahteva, da se skupni rezervni sklad tudi letos uporabi predvsem za ublažitev razvojnih motenj v perspektivnih gospodarskih organizacijah, ki jih banke nečejo ali ne morejo kreditirati. S tem znova potrjenim stališčem je omenjeni organ zbornice zavrnil težnje, da bi republiški rezervni sklad med drugim služil za dodatno prerazdelitev narodnega dohodka oziroma, da bi postal dopolnilo republiškega proračuna.

Da bi bile skupne rezerve slovenskega gospodarstva čim bolj smotrno izkoriščene, naj bi imelo gospodarstvo neposrednejši vpliv na njihovo delitev. Namesto sedanjih kreditnih odborov naj bi skupščina republiške gospodarske zbornice odločala o dodeljevanju kreditov iz skupnega rezervnega sklada.

Ta predlog odbora Gospodarske zbornice bodo verjetno gospodarske organizacije brez pomislekov podprle, saj gre za sredstva, ki jih največ prispevajo poslovno sposobni delovni kolektivi — največji nasprotniki slabega gospodarjenja, ki se ohranja pri življenju tudi z negospodarskim kreditiranjem.

NOVE OBLIKE POMOČI

Če se skupni rezervni sklad ne bo uporabljal za pokrivanje izgub v gospodarstvu, še ni rečeno, da naj vse deficitne gospodarske organizacije propadejo. So številne možnosti, da se naslonijo na podjetja, ki imajo interes za njihov obstoj — na trgovino ali na industrijo, ki je proizvodno povezana z njimi.

Resnejši problem so dejavnosti, ki podjetniško niso zanimive, za narodno gospodarstvo pa so pomembne. Denimo železnice, Luka Koper. Vlaganje v koprsko luko za banke ni donosno, ker so potrebni dolgoročni krediti, dolgoročna odplačilna doba pa zavira obračanje bančnega kapitala. Podobno je z železnicami. Za takšne name-naj bi — tako meni upravni odbor Gospodarske zbornice SRS — gospodarstvo oblikovalo poseben sklad. Vsako organizirano in visoko razvito gospodarstvo razpolaga s skupnimi rezervami za razvojne investicije, ki posredno koristijo vsemu gospodarstvu. Če bi namreč republiške skupne rezerve uporabljali tudi za razvojne investicije, kakor nekateri predlagajo, bi ohromili njihovo prvenstveno nalogo in vlogo.

TESNEJŠA POVEZAVA IN KOORDINACIJA OBČINSKIH IN REPUBLIŠKEGA REZERVNEGA SKLADA

Smotrneje pa naj bi v prihodnje izkoriščali tudi občinske rezervne sklade, ki skupno predstavljajo znaten kapital, izkoriščajo pa se večinoma le za razvoj terciarnih dejavnosti in za pokrivanje izgub v slabo organizirani, primitivni in nedonosni industriji. Vendar predvsem v manjših podjetjih, vsa večja pa se obračajo na republiški rezervni sklad, četudi je morda pri njihovi ustanovitvi botrovala izrazito lokalistična politika občinske skupščine. Pobuda upravnega odbora republiške gospodarske zbornice, naj bi upravljavci občinskih in republiškega rezervnega sklada gospodarstva tesneje sodelovali, da bi se vsa sredstva racionalno izkoriščala, je torej izšla iz dosedanjih slabe prakse.

NADZOR NAD IZKORIŠČANJEM KREDITOV, DOBLJENIH IZ REZERVNIH SKLADOV

V investicijskih programih, po katerih banke in sklad republiških skupnih rezerv dodeljujejo kredite, je vedno prikazano maksimalno izkoriščanje vloženih sredstev. Ko je obrat zgrajen, pa se ta podoba visoke

in donosne produktivnosti večsah popolnoma izmaliči. Krivcev za to pa ni — ali jih nihče ne poišče!

Problem bi se ublažil, če bi bili upravljavci rezervnih skladov zakonito pooblašteni nadzirati poslovanje jemalcev posojil. Poleg rednega vpogleda v gospodarjenje naj bi jim predpisovali dovoljevali tudi vpliv na vodilne delavce oziroma kadrovanje, na oblikovanje in na delitev dohodka in osebnih dohodkov, se pravi na akumulacijo v celoti. V primerih, ko bi vsi gospodarski kazalci namerstoma napredka s pomočjo kreditov iz rezervnega sklada izpričevali nazadovanje podjetja, naj bi kreditorji — rezervni skladi — soodločali o uvedbi prisilne uprave.

Predlog je v nasprotju s samoupravnimi pravicami delovnih kolektivov, z ekonomskega vidika pa je umesten in sprejemljiv, zlasti če upoštevamo neizkoriščena družbena pooblastila občinskih skupščin v zvezi z gospodarjenjem v delovnih organizacijah. Po navadi namreč ukrepanje prepozno. Se celo pa ta predlog opravičuje omenjeno dejstvo, da skupne rezerve gospodarstva ne zadoščajo niti za varne naložbe, za premoščanje kratkotrajnih oscilacij v prodaji oziroma za premagovanje sezonskih kriz.

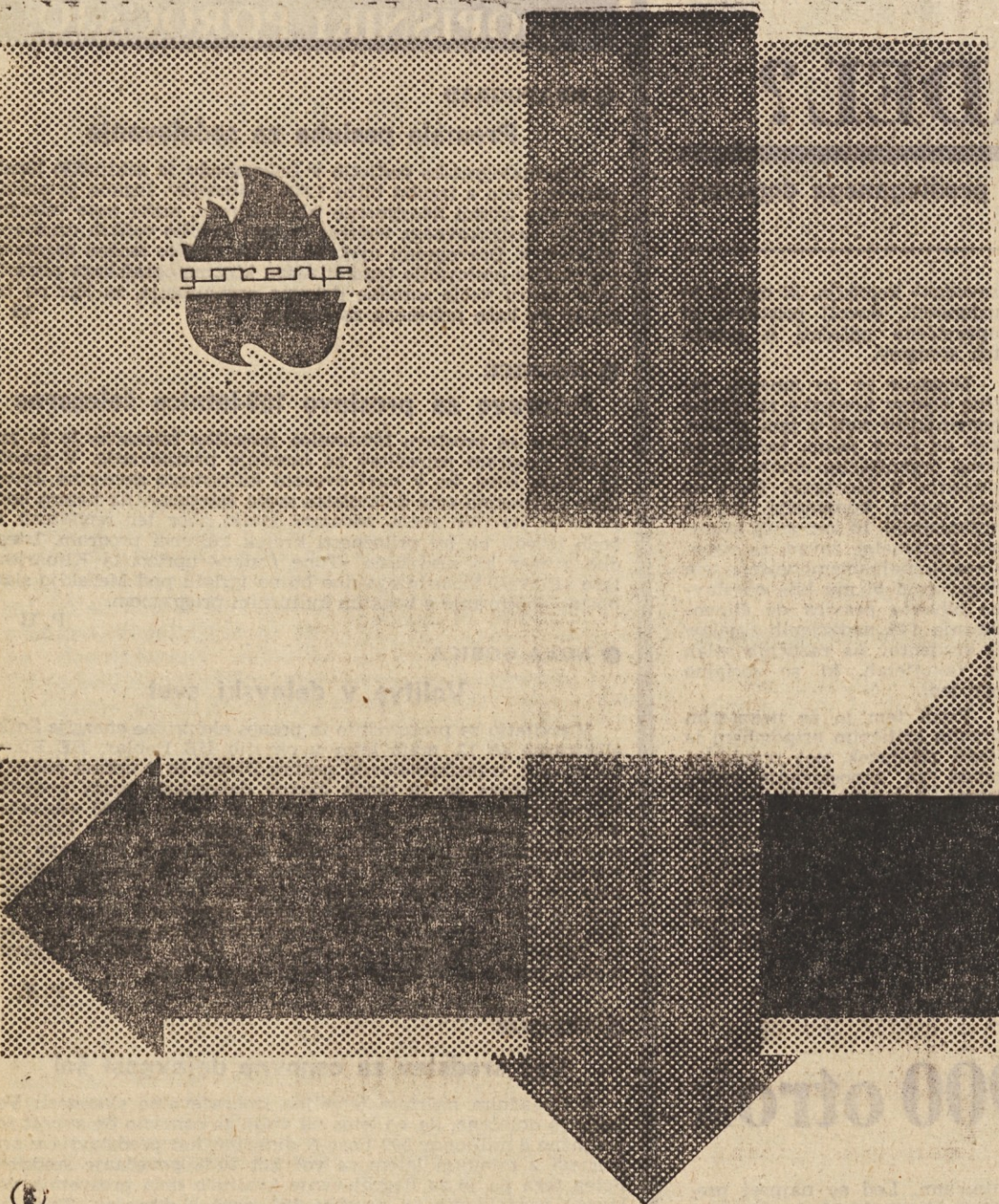
V NASPROTJU S POLITIKO SKUPNIH REZERV

Republiška skupščina je lani poleti odločila, da v primerih, ko delovna organizacija ne more izplačevati niti minimalnih osebnih dohodkov, preide ta obveznost na republiške skupne rezerve.

Upravni odbor Gospodarske zbornice pa je zavzel na svoji zadnji seji takšno stališče: ta skupščinska odločitev ogroža trajnejšo in perspektivnejšo politiko skupnih rezerv gospodarstva in krši njegovo načelno odločitev, da teh sredstev upravljavci ne smejo dodeljevati avtomatično pokrivanju izgub.

Na isti seji je bilo tudi rečeno, da s skupnimi rezervami ni in ne bo mogoče rešiti celotnih gospodarskih panog, ki so v krizi. Kmetijstvo je na robu rentabilnosti, 10 milijardne izgube ne bi pokrili, če bi vse razpoložljive skupne rezerve porabili v ta namen, razen tega pa bi bila sanacija sila kratkotrajna, če se ne bi izboljšali gospodarski in poslovni pogoji kmetijstva. Tu pa bo Gospodarska zbornica SRS stala z vsem svojim družbenim vplivom na strani kmetijstva.

MARIOLA KOBAL

PO SLEDI GORENJA

V a š a p r i l o ž n o s t
Brez odlašanja sledite izdelkom Gorenja. Sodelujte v tej nagradni igri. Pošljite na naslov tovarne razglednico svojega kraja. Na razglednico napišite poleg svojega naslova številko garancijskega lista izdelka Gorenje, ki ga imate. Če izdelka nimate, pa četudi ga ne nameravate kupiti, pošljite samo razglednico s svojim naslovom na.

GORENJE TOVARNA GOSPODINJSKE OPREME VELENJE
(PO SLEDI GORENJA)

BEZERVIRANO ZA STANOVANJSKO GOSPODARSTVO STANDARD

PRIPRAVE ZA GRADNJO STANOVANJSKIH SOSEK V KOSEZAH IN DRAVELJSKI GMAJNI

Start 15. junija letos

Na stanovanjskem gospodarstvu Standard v Šiški v Ljubljani te dni z vso naglico potekajo zadnje priprave za začetek gradnje dveh novih sosesk v Kosezah in v Draveljski gmajni, kjer bo 1.000 enodružinskih stanovanjskih hiš in vsi drugi objekti, ki sodijo v takšno naselje. Kot so nam zaupali na Standardu, je interesentov za gradnjo družinskih hiš najrazličnejših tipov v tem predelu Ljubljane zelo veliko. In zaradi tega, da bi naše bralce kar se da točno obveščali o gradnji v Kosezah in v Draveljski gmajni ter nasploh o stanovanjskem gospodarstvu, smo se na Standardu dogovorili, da vas z novicami seznanimo vsak teden.

KOMUNALNA UREJENOST KOSEZ IN DRAVELJSKE GMAJNE

Soseski Koseze in Draveljska gmajna bosta pri nas komunalno najboljše urejeni. S tem v zvezi so minuli teden na Standardu organizirali tudi razgovor predstavnikov ljubljanskih komunalnih podjetij glede financiranja in gradnje komunalnih naprav za prvo fazo, ki naj bi se pričela 15. junija letos.

»Za financiranje gradnje komunalnih naprav v Kosezah in Draveljski gmajni imamo tri vire,« je najprej pojasnil Miroslav Pleša, direktor stanovanjskega gospodarstva, »in sicer lastna sredstva komunalnih podjetij, bančna sredstva in sredstva investitorjev...«

Pogovor z direktorji oziroma predstavniki ljubljanskih komunalnih podjetij pa se je vrtil v glavnem okoli dveh bistvenih zadev pred pričetkom gradnje: o tem, ali bodo ljubljanska komunalna podjetja, to so Kanalizacija, Mestni vodovod, Mestna plinarna, Podjetje za PTT promet, Elektro Ljubljana, Javna razsvetljava in druga pripravljena najeti pri banki kre-

dite za dobo 12 let in s 6% obrestno mero ter

ali bodo komunalna podjetja lahko začela z deli 15. junija letos.

Se preden navedemo odgovore direktorjev in predstavnikov ljubljanskih komunalnih podjetij, naj pojasnimo, da je za prvo fazo gradnje komunalnih naprav v Kosezah in Draveljski gmajni potrebnih blizu 500 milijonov N-din, od tega za vodovodno omrežje več kot 160 milijonov N-din, za elektrifikacijo blizu 120 milijonov, za telefonsko omrežje 17 milijonov, za kanalizacijo blizu 100 milijonov N-din itd.

MNENJA PREDSTAVNIKOV KOMUNALNIH PODJETIJ

Mestni vodovod: »Kredit smo pripravljeno najeti pri banki tudi pod navedenimi pogoji, toda odplačevati ga bomo lahko začeli šele z letom 1971. Pri sedanjih nizki ceni vode imamo vsa razpoložljiva sredstva že razporajena. Če bo zadeva zadovoljivo urejena, lahko prihodnji mesec začnemo z gradnjo vodovodnega omrežja.«

Elektro Ljubljana: »Smo za to, da najemamo kredit in ga začnemo odplačevati prihodnje leto, ko bomo dela opravili. Tudi z gradnjo bomo lahko začeli v predvidenem roku...«

Podjetje za PTT promet: »Posojilo bomo najeli, s tem da bi zadnji začetki z napeljavo in gradnjo telefonskega omrežja.«

Kanalizacija Ljubljana: »Trenutno za naše podjetje kreditni pogoji na 12 let s 6% obrestno mero niso sprejemljivi. Če bi najeli kredit, denimo 100 milijonov N-din, potem v 12 letih samo obresti znesejo 40 milijonov N-din. Tudi v nobenem drugem primeru ne bi mogli plačati obresti za kredite, ki bi bile večje kot 2%. Zaradi tega predlagamo, da vprašanje kanalizacije pri najetu kreditov za sedaj pustimo nerešeno. Standard lahko v imenu našega podjetja zaprosi banko za kredit, toda le pod pogoji, ki smo jih povedali. Če to doseže, potem bomo tudi z gradnjo kanalizacije začeli pravočasno.«

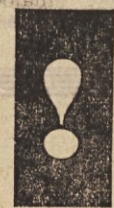
Za najetje kredita in s postavljenim rokom pričetka gradnje se je strinjal tudi predstavnik Mestne plinarne. Vsi pa

so pooblastili stanovanjsko gospodarstvo Standard, da v imenu njihovih podjetij pri banki sklene pogodbe za najetje kreditov.

Ne glede na to, da so predstavniki ljubljanskih komunalnih podjetij izrazili veliko razumevanje in pripravljenost tako glede najetja kreditov kot tudi začetka gradnje komunalnih naprav, na tem pogovoru niso mogli mimo nekaterih najbolj perečih problemov ljubljanske komunale. Čeprav se jih je večina strinjala z najetjem kreditov za dobo 12 let s 6% obrestno mero, moramo povedati, da so takšne kreditne pogoje tudi kritizirali. Zlasti je to kritiko, kot smo že omenili, ponazoril predstavnik podjetja Kanalizacija. Za podjetja pa bi bilo po njihovem mnenju sprejemljivo, če bi banka podaljšala dobo odplačevanja kreditov na 20 let in zadnje določila največ 2% obrestno mero.

Glavni vzroki za to, da ljubljanska komunalna podjetja težko sprejmejo zdajšnje kreditne pogoje, tičijo v tem, da imajo za vse storitve določene tarife. »Znano pa je,« je poudaril Slavko Lambergar, direktor mestne plinarne, »da so ljubljanske komunalne tarife za posamezne storitve smešno nizke že v primerjavi s cenami teh storitev v drugih jugoslovanskih mestih, kaj šele v primerjavi s cenami storitev v mestih drugih evropskih držav.«

M. ŽIVKOVIČ

Veliko razpravljamo o razdrobljenosti našega elektrogospodarstva, kar preostalemu gospodarstvu povzroča najrazličnejše preglavice. O eni izmed njih je Srečo Mlinarič, predsednik sindikalne organizacije v Železarni Jesenice, tako-le pripovedoval:

»Obstaja sporazum med elektrogospodarstvom in železarnami, da bodo vse tri slovenske železarne plačevale elektriko po enakih cenah ne glede na to, od kod bo energija dobavljena. Tako je tudi bilo precej časa, pravzaprav vse do dograditve HE Zlatoličje, ko so Dravske elektrarne izpolnile obljubo, da bodo ceneje prodajale. Ravenski in štorski železarji tako zdaj električno energijo plačujejo po 5,8 S-din za kilovato. Toda Jeseničani, ki po sili razmer pripadamo energetsko pasivnejšemu območju Savskih elektrarn, električno energijo še naprej plačujemo po stari ceni — 10,5 S-din za kilovato... Saj privoščimo ravenskim in štorskim tovarišem, da se je vsaj njim občutno pocenila elektrika kot ena izmed surovin. Toda — naj nekdo

odgovori, kakšno veljavo sploh še imajo sporazumi in pogodbe v našem gospodarstvu, če lahko elektrogospodarsko podjetje samovoljno razdre sporazum, ki ga je njegova skupina sklenila z drugo skupino gospodarstva?«

Nimamo na voljo dovolj natančnih podatkov, da bi lahko povsem odgovorili na to vprašanje. Zapisati pa bomo tisto, kar vemo in kar je nesporno:

● zaenkrat v naši družbi veljajo emotne cene električne energije za določene skupine potrošnikov, ne glede na to, kje so in pri katerem elektro podjetju kupujejo energijo;

● zaenkrat so podjetja za proizvodnjo električne energije v naši republiki še vedno razdrobljena med več grupacij, ki med drugim in očitno že uveljavljajo vsaka zase samosvojo tarifno politiko;

● zaenkrat, če naj zapišemo še najvažnejše dejstvo, tudi še niso uspela družbena prizadevanja za integracijo elektrogospodarstva, ki ne bi le preprečevala takih in podobnih anomalij, marveč bi nedvomno vplivala tudi na smotnejšo, zanesljivejšo in cenejšo oskrbo gospodarstva in drugih potrošnikov z električno energijo!

LJUBLJANSKA NA-MA, MARIBORSKA »ZARJA« IN KOPRSKA »SOČA« SI SEGALO V ROKE

POSLOVNO SODELOVANJE EKONOMSKA NUJA

Integracija slovenske trgovine je trd oreh in se ga posreči zlomiti le malokateremu slovenskemu trgovskemu podjetju. Pri tem ne pomaga niti politično prepričevanje niti izkušnje velikih trgovskih hiš v svetu, ki se kljub »veličini« čutijo še vedno prešibke, da bi vzdržale moč še večjih. Kot rečeno, izpitnih nalog o tesnejšem povezovanju trgovine, ki jo predpisujejo ekonomska gibanja v svetu, mi pa trdimo, da smo že njihov partner, naši trgovci iz nekaterih znanih in manj znanih vzrokov rešujejo radi. To, z redkimi izjemami žalostno tradicijo, pa v zadnjem času lomijo tri slovenska trgovska podjetja: ljubljanska veletrgovina Na-Ma, trgovsko podjetje »Zarja« iz Maribora in trgovsko podjetje »Soča« iz Kopra. Pobudnik za ta proces je bila ljubljanska Na-Ma, zato nas je radovednost pripeljala na pogovor k njenemu direktorju Avgustu Jerebu.

Kakšni so bili osnovni nagibi za sodelovanje?

»Vsako podjetje zase je gospodarsko močno, vendar je ta moč relativna,« je dejal tovarniš Jereb. »Če se želi trgovsko podjetje razvijati, mora imeti sredstva. Teh pa trgovskim podjetjem tako kot celotnemu našemu gospodarstvu ostaja premalo. Vsako podjetje ustvari nekaj milijonov, kar je za kolektiv veslakov veliko, brž ko pa začne emovati svoj nadaljnji razvoj, vidi, da pomeni lastni kapital le malo! Naše podjetje je v dokaj ugodnem finančnem položaju, vendar smo videli, da je za nadaljnji razvoj potrebno sodelovanje z drugimi trgovskimi podjetji. Zato smo prišli do zaključka, da je potrebno v interesu slovenske trgovine začeti integracijski proces, ki pa ne sme imeti kali prestižnih namenov enega ali drugega trgovskega podjetja, ampak mora temeljiti izključno na enakopravnem poslovnem sodelovanju, kar naj pelje k hitrejšemu in bolj učinkovitemu napredku vseh partnerjev.«

O tesnejšem sodelovanju med trgovskimi podjetji so v Na-ma resno razmišljali že pred dvema letoma. V Ljubljani niso našli somišljenikov. Vzroki so bili različni. Včasih se je prikradla bojazen, da se ne bi taka integracija ravnala po pregovoru »velike ribe žre majhne«, včasih so potegnili za zavoro najodgovornejši predstavniki trgovskih podjetij v boju za vodilna mesta...

Očitno vsi ti pomisleki in še nekateri drugi, ki kronično razjedajo že ideje o integraciji, veletrgovine Na-ma in njenih somišljenikov »Zarja« in »Soča«, slednja je že pred tem sklenila sodelovanje z nekaterimi trgovskimi podjetji na Koprskem, niso motili. O temeljnih značilnostih tega sodelovanja je zato direktor veletrgovine Na-ma Avgust Jereb dejal:

»Vsako podjetje bo tudi posej vodilo samostojno samoupravno poslovno politiko. Kot pobudnik tega sodelovanja smo, na primer v našem kolektivu, jasno povedali, da ne more nihče pričakovati niti dinarja od ustvarjenih uspehov dela drugega podjetja. Osnova za sodelovanje je združevanje sredstev za načrtan investicijski razvoj vseh treh trgovskih podjetij. Vsako podjetje je oročalo sredstva na svojem območju pri tisti banki, ki bo nudila najugodnejše pogoje. V primeru neprijetnih zapletov bi zato posamezno podjetje samo prevzelo breme morebitnih posledic.«

Vsi trije partnerji bomo izdelali načrt razvoja in skupno uresničevanja. Poleg naložb za investicijsko izgradnjo bi se po-

vezali tudi v nabavni službi. Namen tovrstnega sodelovanja ni v monopolizaciji nabav, ampak gre za združevanje nabave najbolj množičnih izdelkov, pri katerih je mogoče doseči z večjimi količinskimi nakupi pri proizvajalcih ugodnejše finančne

Ste slišali...

... da je med republikami pri izvozu Slovenija na tretjem mestu, za Srbijo in Hrvaško — njen izvoz pomeni 20,1% izvoza iz vse države, kar približno ustreza deležu slovenske industrije v proizvodnji vse jugoslovanske industrije; industrija pa je daleč najmočnejše področje, ki je udeleženo v zunanji trgovini naše države;

... da je v Sloveniji letos precej manj živine kot lani. Govedi je za 8% manj, prašičev za 7%, kar velja enako tudi za vso državo, le s to razliko, da se je število prašičev zmanjšalo v državi za 13%. Veča se pa število perutnine. V naši republici se je povečalo za 11%;

ne uspehe. Računamo, da bi v enem letu dosegli približno 70 odstotkov skupnih nabav, pri čemer pa velja poudariti, da ostaja pobuda za izbor blaga vsakemu posameznemu podjetju. Preostalih 30% izdelkov pa bi vsako podjetje kupovalo po lastni želji in potrebi.

Zaradi pocenitve poslovanja in tudi večje učinkovitosti, bi v bližnji prihodnosti povežali še nekatere službe, na primer razvojno službo, uvedli bi skupno mehanografijo, skupno propagando in verjetno tudi vzgojo trgovskih kadrov. Podobno bi sodelovali na področju družbene standarda, na primer pri združevanju zmogljivosti počitniških domov itd. Uvesti nameravamo tudi enoto za zunanjetrgovinsko poslovanje, predvsem za poslovanje v okviru maloobmejnega prometa, kar je še posebno smiselno za koprsko in mariborsko področje.«

Ste za tako sodelovanje odprli vrata tudi drugim trgovskim kolektivom?

»Zaenkrat ne. Najprej moramo uvrstiti to, kar smo zasnovali. Nekatera podjetja se zanimajo za tako sodelovanje. Nekateri si ga razlagajo po svoje; podjetja, ki niso v najboljšem položaju, vidijo v sodelo-

vanju s stabilnejšimi trgovskimi podjetji rešitev zase. Če to za zdaj zavračamo, ne trdimo, da ne bo potrebno na zdravih temeljih pomagati in učinkovito reševati tudi ta problem slovenske trgovine.«

Kdo bo usklajal nove poslovne odnose med vami, »Zarja« in »Soča« in kakšne rezultate si obetate od tega sodelovanja?

»Zaenkrat bo povezoval vsa tri podjetja poslovni odbor, ki ga sestavljajo direktorji vseh treh podjetij in po en član iz vsakega podjetja, ki ga bo izvolil njegov delavski svet. Poslovni odbor bo deloval samostojno v mejah pristojnosti, kot jih določa poslovnik, ki so ga že potrdili samoupravni organi. Predvidevamo, da bomo v naslednjih 4., petih letih več kot za sto odstotkov povečali obseg poslovanja v vsakem podjetju.«

Kakšno je mnenje vašega kolektiva? Podpira prizadevanja samoupravnih organov in vodstev ali nemara vidi v večji investicijski dejavnosti zniževanje osebnega standarda?

»Kolektivi so seznanjeni z nameni in cilji tega našega sodelovanja. Kolikor je le mogoče, smo vnaprej razčistili vsebinska vprašanja sodelovanja. Nedvomno pa moramo računati tudi z nekaterimi individualnimi vplivi. Nikakor pa ne kaže povezovati investicijske dejavnosti z osebnimi dohodki. Časi, ko so kolektivi zategovali pasove na račun investicij, so minili. Če ob povečanih investicijah nismo sposobni zagotoviti primernih osebnih dohodkov, potem je bolje, da se odpovemo kakršnikoli gradnji.«

I. VRHOVČAK

LJUBLJANSKA »PLETENINA« V REKONSTRUKCIJI

Štirje pomembni cilji

Ze dolgo slovi ljubljanska Pletenina po tem, da iz dohodka daje znatna sredstva za družbeni standard delavcev. Za lansko leto je znan podatek, da so v tem kolektivu naložili — glede na celotni dohodek — v družbeni standard v primerjavi s sorodnimi podjetji v državi največ sredstev. Zato lahko med drugim pokažejo zelo lepo urejen počitniški dom ob morju, materialno podpirajo letni oddih svojih delavcev, zelo mnogo so že uredili stanovanjskih vprašanj in jih po programu še rešujejo, imajo svojo ambulanto, ki skrbi poleg kurative tudi za preventivo itd. Skratka, družbeni standard v Pletenini ni pastorek, ki bi mu mačehovsko rezali tanke rezine kruha, ampak raste po načrtu, ki je sestavni del poslovne politike.

Razumljivo je, da se vsa skrb za standard zaposlenih začne in konča pri materialnih pogojih. Materialne pogoje pa si je znal kolektiv PLETENINE vedno ustvariti z dobrim perspektivnim gospodarjenjem, z uvajanjem vedno novega in bolj modernega načina poslovanja in proizvodnje. To nas je privabilo na obisk v Pletenino. Naša sobesednica sta bila Herman Jesenšek, direktor kadrovske socialnega sektorja in Herman Bole, predsednik delavskega sveta, sicer pa analitičar za poslovno organizacijo. Njuno pričevanje pa smo dopolnili s »sprehodom« po proizvodnih in drugih prostorih in tako spoznali še trenutno nasprotje med starim in novim načinom proizvodnje.

NOVO IZPODRIVA STARO

»Rekonstrukcijo pripravljamo že dve leti,« sta dejala predstavnik Pletenine. »Izkoristiti želimo pogoje, ki nam jih nudi lokacija in proizvodnja, ki jo je mogoče ustvariti z moderno organizacijo in tehnologijo. Osnovni cilji rekonstrukcije pa so: povečati produktivnost dela, obseg proizvodnje, zagotoviti specializacijo in ustvariti boljše delovne razmere.«

Kako uresničiti vse te prednosti?

»Staro strojno opremo bomo zamenjali z novo. Vzporedno s tem pa gre za novo organizacijo tehnologije, za čimbolj enotne tehnološke postopke in za dokončno uvedbo transporterjev. Nova strojna oprema bo omogočila večji obseg proizvodnje in porast produktivnosti.«

VPISUJTE OBVEZNICE ZA MODERNIZACIJO ŽELEZNICE!

Gospodarske organizacije! Obveznice za modernizacijo železnice vam omogočajo 6-odstotne obresti in 3-odstotni popust od vrednosti obveznic — pri prevozu blaga na vseh relacijah Jugoslovanskih železnic letos, prihodnje leto in leta 1971! Obveznice lahko vplačate takoj ali v 10-mesečnih obrokih

Delavci!

Odločite se za izredno ugoden način varčevanja! Vpisane obveznice vam prinašajo:

- obveznice v vrednosti 1000 din — 1 brezplačno karto za potovanje v 1. razredu vseh vlakov v obe smeri po Jugoslaviji in
- 6-odstotne obresti, to je okrog 150 din;
- obveznice v vrednosti 1000 din — 3 brezplačne, brezimenske karte 1. razreda za vse vlake za potovanje po Jugoslaviji v obe smeri in
- 6-odstotne obresti, to je okrog 300 din

Sodelovali boste tudi v nagradnem žrebanju in lahko zastopnik potovali za 5 ali 10 dni v inozemstvo ter letovali na našem morju

Obveznice lahko vplačate takoj ali v največ 24-mesečnih obrokih

Poslužite se ugodnega varčevanja in vlaganja sredstev!

Vpisujte obveznice za modernizacijo železnic!

Ugodna znamenja

(Dadaljevanje s 1. strani)

mov in dolgoročnih tržnih raziskav, ki bi lahko odkrile interesno povezanost podjetij in spodrezale korenine samozavezanosti in ozkih konceptov delovnih organizacij. To dejstvo je toliko pomembnejše, ker se vsa starejša slovenska industrija skuša intenzivno modernizirati.

Za Slovenijo je torej zlasti značilno, da je njen glavni problem rekonstrukcija relativno razvite stare industrije na osnovi sodobne tehnike in tehnologije in ob tem ustrezne modernizacije vseh gospodarskih panog in družbenih dejavnosti. Prav modernizacija gospodarstva in rekonstrukcija sedanje industrije zahtevata jasnejšo dolgoročno razvojno proizvodno usmeritev tako nacionalnega gospodarstva v celoti kot vsakega podjetja in vsake dejavnosti posebej. Zadači pomankanja razvojnih programov pa poteka rekonstrukcija nekaterih pomembnih industrijskih panog v Sloveniji z večjimi težavami in ob višjih stroških ter počasneje, kot so možnosti in potrebe glede na razvoj doma in v svetu.

In še to: če hočemo gospodarsko hitro napredovati, ne smemo dovoliti zaostajanja v razvoju energetike, to je v izkoriščanju optimalne strukture energetskih virov in za potrošnike najcenejše energije. Prav tako ne smemo dovoliti nadaljnega relativnega zaostajanja razvoja metalurgije, bazične kemije, kovinske industrije itd. Nevarnosti za tako zaostajanje pa so prav zaradi relativno počasne koncentracije sredstev na osnovi dolgoročnega sodelovanja podjetij s skupnimi interesi, ki so med seboj funkcionalno povezana.

Zato bomo morali tudi v prihodnje poslovno usmerjati banke tako, da bi zagotovili njihovo večje sodelovanje pri združevanju sredstev za financiranje širših investicijskih programov.

KOMENTARJEV STOLPEC

sistemu organizacije so bili delitev dela in tudi rezultati bolj ali manj odvisni od mojstrov ali od delavk. Transporterji pa terjajo red; vnaprej je predvideno, kaj bosta oddelek in celo posamezna delavka delala in v kakšnem obsegu. Pretežen del organizacije dela torej prevzema priprava dela.

»Od priprave dela mnogo pričakujemo in zato vanjo tudi mnogo vlagamo,« sta povedala tovariša Jesenšek in Bole. »Strokovnjake smo izbirali tri ali štiri leta. Zdaj jih imamo. Vendar vse te umske zmogljivosti še niso prav izkoriščene. Industrijski način proizvodnje pa bo to omogočil, saj sam po sebi terja načrtno, preštudirano strokovno delo na vseh področjih.«

PRVI SADOVI

Včasih je imela Pletenina zelo širok proizvodni program, izdelovali so tako rekoč vse, od kombinež do zaves.

Nova organizacija je temeljito prečesala proizvodni program in ga skrčila na tri osnovne izdelke,« sta povedala Jesenšek in Bole. »V proizvodnem programu imamo tri osnovne skupine izdelkov: kopalke, spodnje perilo in trenirke. Kolekcije izdelkov pa odlikuje pestrost, tako po videzu kot po funkcionalnosti, obenem seveda težimo za čimbolj enotno tehnologijo. To je zelo pomembno, ker je mogoče ob zmanjševanju stroškov doseči večjo produktivnost.«

Najbolj neposredno odražajo sadove modernizacije proizvodnje boljše delovne razmere. Transporterji, ki bodo smotno prepredli vso proizvodnjo, od surovin do končnega vskladiščenja gotovih izdelkov, bodo razbremenili delavke pri prevažanju in prenašanju težkih bremen. Vsa organizacija je tako zastavljena, da se bodo delavci lahko nemoteno posvetili proizvodnji in najbolj smotno izkoristili delovni čas.

Nova organizacija proizvodnje in z njo večje poslovne uspehe pa »občuti« kolektiv Pletenine tudi pri osebnih dohodkih in drugih pridobitvah osebnega in družbenega standarda. Zdaj so dosegli že povprečje 1.150 N-dinarjev pri osebnih dohodkih.

I. VRHOVČAK

VINKO BLATNIK

POHIŠTVO

lesnina

Spalnice, dnevne sobe, kuhinje, stoli, fotelji, kavči, omare vseh vrst, pisarniško, gostinsko in šolsko pohištvo, stilo in rustikalno pohištvo

Superavtomatični dralni stroji, hladilniki in štedilniki znamke NAONIS

Neunicljiva iglana najlonška obloga za vsak pod TAPISOM SOMMER

Poslovalnice v Sloveniji: Ljubljana, Celje, Koper, Kranj, Maribor, Nova Gorica, Murska Sobota, Zalec in ostale poslovalnice v vseh večjih mestih Jugoslavije

CENTRALA: LJUBLJANA, TITOVA 51

Zakaj je samoupravljanje premalo učinkovito

Ze vrsto let ugotovljamo, da samoupravno dogovarjanje ni dovolj učinkovito in da ne spodbuja našega gospodarskega razvoja v takšni meri, kot smo si ob njegovi upeljavi obetali. Zato se je začela med nekaterimi strokovnjaki razraščati ideja, da bi ga morali nadomestiti z znanstveno organizacijo dela oziroma z vodenjem. In prav v odnosu med upravljanjem in vodenjem (če lahko sploh govorimo o takšni dilemi) bo tekla beseda na VI. seji CK ZKS, ki bo ob koncu maja v Ljubljani.

Zakaj posebna seja CK ZKS, posvečena problemu gospodarjenja in samoupravljanja v Sloveniji? S kakšnim namenom so jo sklicali?

Glavni namen seje CK ZKS je idejno-politično poudariti pomen strokovnosti in znanosti pri organizaciji in vodenju proizvodnih procesov glede na to, da je strokovnost pomemben dejavnik ekonomske učinkovitosti, hitrejšega gospodarskega razvoja in razvoja samoupravnih odnosov.

Na seji naj bi obravnavali nekaj problemov modernizacije dela in upravljanja v naših gospodarskih delovnih organizacijah. Bistveno je, da bi te probleme obravnavali res izčrpno in prišli tudi do stvarnih ugotovitev. To pa bo mogoče le, če se bodo na seji omejili le na nekaj vprašanj, ne da bi hoteli povedati vse o samoupravljanju in organizaciji dela. Omejili naj bi se le na delovne organizacije v gospodarstvu, pri čemer pa bi morali obravnavati tudi posebne oblike integriranih delovnih organizacij, kot so na primer združena podjetja. O drugem, zlasti o integracijskih procesih, samoupravljanju v družbeno-političnih skupnostih (komuna, republika, federacija), družbeno-ekonomskem sistemu in samoupravljanju pa naj bi, po predlogu organizatorjev seje, govorili na kasnejših plenarjih.

Na seji CK ZKS naj bi torej določili politična stališča in najnujnejše akcije v zvezi s splošno sprejeto zahtevo, naj postane slovensko gospodarstvo bolj učinkovito, kar pomeni, naj bi uvedli moderno tehniko in organizacijo dela, da bi dosegli večjo učinkovitost poslovanja.

Na seji vodstva ZKS, kjer naj bi idejno-politično poudarili pomen moderne organizacije dela v procesu samoupravljanja, potemtakem ni mogoče podrobno opredeljevati, kaj vse je področje moderne organizacije dela. To so predvsem vprašanja same stroke oziroma znanosti o moderni organizaciji dela. Opredeliti pa je mogoče razmerje med samoupravljanjem in moderno organizacijo dela in povedati, kako naj se samoupravljanje politično konstituira, da bo sposobno čimbolj izkoristiti spoznanja o moderni organizaciji dela pa tudi premagovati primitivne odpore proti sodobni organizaciji dela ter se upirati tehnokratskim težnjam, naj se nosilci organizacije dela uveljavijo kot oblast in odločujoč činitelj politike v delovni organizaciji. S tem v zvezi bodo morali na seji na eni strani oblikovati stališča, kako razvijati samoupravljanje, da bo zmoglo ne-nehno uveljavljati strokovna in znanstvena spoznanja o učinkovitih organizacijah in poslovanju; na drugi strani pa, da se bo mogoče uspešno upirati tehnokratskim težnjam in omejevanju samoupravljanja v imenu trenutno in navidezno večje ekonomske učinkovitosti.

Nadalje mora seja CK ZKS omogočiti in spodbuditi politično akcijo organiziranih sil v delovnih organizacijah glede na različne aktualne dileme nadaljnjega samoupravnega razvoja.

Odnos med samoupravljanjem in modernizacijo (organizacijo) proizvodnje in poslovanja bodo obravnavali na posebni seji CK ZKS tudi zaradi številnih težav in dejstev iz prakse delovnih organizacij, ki zahtevajo učinkovito ukrepanje. Težave so deloma objektivne narave, kot na primer dejstva, da modernizacija slovenske proizvodnje poteka prepočasno, da je organizacija dela v večini podjetij zastarela in da ne izkoriščamo lastnih intelektualnih zmogljivosti (uvoz licenc itd.).

Vzroki težav pa so tudi subjektivni, kot na primer: pomanjkanje ljudi, ki bi lahko uspešno vodili gospodarske organizacije (tu gre za notranjo organizacijo pa tudi za poslovne odnose zlasti s tujimi poslovnimi partnerji); ne odpravljamo vzrokov konfliktov v delovnih organizacijah; večina zaposlenih praktično minimalno sodeluje pri upravljanju v delovnih organizacijah (volitve organov); samoupravni organi so preveč oddaljeni od volivcev; vprašanje odgovornosti ni rešeno; itd.

Nekateri so zato celo mnenja, da s samoupravljanjem kot obliko upravljanja proizvodjalnih sredstev nismo sposobni rešiti teh vprašanj in da je zato treba drugače izoblikovati nekatera temeljna načela samoupravljanja.

Po teoretičnih konceptih pa samoupravljanje ni v nasprotju z racionalnim in ekonomsko učinkovitim gospodarjenjem, ki je odvisno tudi od moderne organizacije dela. Nasprotno, samoupravljanje naj bi odstranilo ovire, ki jih pozna tako kapitalistični kot državocentralistični sistem upravljanja proizvodjalnih sredstev. Ker pa vendarle v praksi nastajajo konflikti, ki se tudi teoretično kažejo kot konflikti med koncepti samoupravljanja ter moderno organizacijo dela in poslovanja, je treba oceniti, ali gre v posameznih primerih zares za neustrezne koncepte samoupravljanja, ki se upirajo sodobni organizaciji, ali pa le sedanji »amaterski« model in koncepti kažejo ambicijo, da stopijo na mesto sodobne organizacije dela. To pa ni bistvo in intencija samoupravljanja, temveč poenostavljeni politični praktičizem.

Pri oblikovanju teoretičnega koncepta in prakse samoupravljanja smo nedvomno zanemarili dejstvo, da učinkovita delitev dela (posebno sodobnega) zares zahteva določeno hierarhično funkcij in odgovornosti v organizaciji dela. Iz tega dejstva in na podlagi pojavov neučinkovitosti v praksi nekateri logično izpeljujejo msl, da je zato nujna hierarhija oziroma avtokratski odnosi med ljudmi in skupinami v celotnem upravljanju s pomočjo in rezultati dela. V obeh primerih pa se zanemarija ena ali druga stran sicer celovite strukture dela in upravljanja.

To je samo nekaj glavnih dejstev in misli, o katerih se sicer zadnja leta veliko govori, niso pa še prišla v tako jasni podobi na dnevni red seje CK ZKS. Zato je razumljivo, da v gospodarstvu z zanimanjem pričakujejo to razpravo.

VELEBLAGOVNICA

nama

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo;
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje;
- za tuje kupce je v hiši menjalnica.

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7

BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka, Kidričeva ulica 1 a

RAZVOJNE MOŽNOSTI NAŠE ELEKTROINDUSTRIJE

VSAKO DESETLETJE NOVE STROJE

Kakor je znano, je elektroindustrija ena od modernih industrij in v svetu presega povprečno stopnjo rasti industrije kot celote; to še zlasti velja za elektroniko. Slovenska elektroindustrija se je začela načrtneje razvijati pred desetimi leti in je v tem obdobju že dosegla izredno visoko stopnjo rasti. Dosedanje obdobje hitre rasti naše elektroindustrije pa ima vse značilnosti začetnega količinskega razvoja gospodarske panoge, brez bistvenih sprememb v proizvodnih in tehnoloških procesih proizvodnje. Za takšen razvoj so značilna naslednja obeležja: skoraj izključna usmerjenost na domači trg in visoka uvozna zaščita ter zelo pester proizvodni program.

Vendar je slovenska elektroindustrija dosegla že sorazmerno ugodno stopnjo koncentracije, saj tri četrte njene proizvodnje prihaja iz treh podjetij. Hkrati se je pri velikem delu asortimenta proizvodnja že približala ali pa celo dosegla mejo povprečevanja na domačem trgu. S tem pa se z vso resnostjo zastavlja vprašanje izvoza, v zvezi z nujnostjo izvoza pa so se začeli razkrivati tudi problemi, na katere zaščiteni in pomanjkljivo založeni jugoslovanski trg do sedaj niti ni mogel opozoriti.

Za nadaljnji razvoj naše elektroindustrije je nedvomno velikega pomena dejstvo, da to panogo lahko — po oceni ljubljanskega inštituta za ekonomska raziskovanja — prištevamo med izvozno perspektivne gospodarske panoge.

Tako lahko predvidevamo, da bo slovenska proizvodnja na področju jakega toka v največji meri dopolnjevala proizvodnjo, denimo elektromotorjev in transformatorjev (»Rade Končar«), prenosnih naprav (»Elektrosrbija« in »Energoinvest«) itd. Pri izdelavi gospodinjskih strojev je pa nujno potrebna vsaj specializacija in kooperacija, če ne že integracija številnih slovenskih podjetij, ki razen redkih izjem finančno, kadrovske in tehnološko niso kos zahtevam sodobne proizvodnje in izvoza na tem področju.

Težišče elektroindustrije v naši republici pa je že sedaj na področju proizvodnje šibkega toka: industrijski sistemi telekomunikacij, elektronike in mikroelektronike, merilne in signalne naprave. Vsa ta proizvodnja je združena v Iskrino.

Če je že za slovensko elektroindustrijo zelo pomembno, da se specializira v okviru jugoslovanske proizvodnje in sistematično povečuje izvozne zmogljivosti, potem velja to še toliko bolj za industrijo šibkega toka — predvsem za sodelovanje z drugimi sorodnimi jugoslovanskimi podjetji (z EI v Nišu). Zlasti je tako sodelovanje nujno na področju elektronike, predvsem mikroelektronike, kjer bi kazalo naše raziskovalno delo povezati tudi s podobnimi družbami v tujini. Področje elektronike je tako obsežno, finančno zahtevno, za razvoj produktivnosti pa tako pomembno, da ga je treba v prihodnje obravnavati v jugoslovanskem merilu, hkrati pa s posobitimi čimveč naših strokovnjakov, da bodo lahko sledili razvoju v svetu.

NEENOTNA MNENJA

Strokovnjaki še nimajo enotnega mnenja, kako razvijati našo elektroindustrijo. Osnovna ocena je, da se bo elektroindustrija šibkega toka, predvsem pa elektronika ob hitro naraščajočih potrebah, zlasti v telekomunikacijah, napravah za avtomatizacijo in drugod povečala v 30 letih vsaj na 10-kratni sedanji obseg. Nekoliko počasneje pa se bo razvijala preostala elektroindustrija jakega toka — predvidoma s 5 do 6-kratnim povečanjem proizvod-

nje, ki pa bo še vedno višje od povprečnega naraščanja celotne industrije. Tako naj bi skupni obseg proizvodnje elektroindustrije do leta 2000 povečali v povprečju osemkrat.

Po drugem mnenju pa ta ocena ne predstavlja verjetno niti minimalne rasti, da bi, z njo elektroindustrija v bodoče lahko razvila svoje izvozno perspektivne lastnosti in če se hoče na sodoben način vključevati v svetovno delitev dela. Taka rast bi pomenila, da bi naša šibkotočna elektroindustrija rasla malo več kot 7% letno, kar pa je pod sedanjim svetovnim povprečjem rasti tovrstne proizvodnje. Če pa upoštevamo še dejstvo, da je naša elektroindustrija šele na začetku raz-

voja, potem lahko samo hitrejša rast izvoza in proizvodnje od svetovnega povprečja to industrijo v prihodnje uspešno vključuje v mednarodno delitev dela, s tem pa ji omogoči razvoj na osnovi ugodnih potencialnih možnosti.

Po tretji oceni pa bi morala predvidena rast v naslednjem obdobju potekati hitreje kot v razvitih državah, zlasti v prvi polovici predvidenega obdobja. Zaradi tega gospodarstveniki menijo, naj bi letna stopnja rasti naše elektroindustrije v prvem desetletju dosegla 15 do 20% s tem, da bi porast v naslednjih dveh desetletjih pojeval do stopnje 5% v 30. letih. Takšno dinamiko narekujejo med drugim tudi dejstva, da se

je v povprečju potreben čas od iznajdbe ali laboratorijskega rezultata do njune vpeljave v proizvodnjo ali izkoriščanje skrajšal od 100 let na petih do 10. To opravičuje pričakovanje, da bo večji del sedanjih znanstvenih izsledkov v 30. letih gotovo že izkoriščen. Daljši za minulo obdobje je veljal ugotovitev, da se je v svetovnem povprečju asortiment proizvodov elektroindustrije v 15 letih spremenil kar za 75%. To pomeni, da pred 15 leti 75% sedanjega asortimenta ni bilo na tržišču, kar velja prav gotovo tudi za našo elektroindustrijo proizvodnjo. Iz tega lahko sklepamo, da moramo v planiranem obdobju računati z vsaj 3-kratno zamenjavo tehnološke opreme.

Vse torej kaže, da se bo v elektroindustriji proizvodni proces tudi v prihodnje zelo hitro spreminjal, iz česar sledi, da bomo morali v prihodnje odšteti tudi veliko več sredstev kot doslej za znanstveno raziskovalno dejavnost v tej gospodarski panogi.

KAKŠNO JE STALIŠČE REPUBLIŠKE GOSPODARSKE ZBORNICE DO REŠEVANJA PROBLEMOV SLOVENSKEGA KMETIJSTVA:

KAKO PREPREČITI RAKOVO POT

Rakova pot kmetijstva se nadaljuje. Večletne težave so se tako stopnjevale, da so hlevi za pitano živino domala prazni. Vse tiste delovne organizacije, ki so se lani več kot 50-odst. ukvarjale s kmetijsko proizvodnjo — torej s svojo osnovno dejavnostjo — so poslovno leto zaključile z izgubo. Lastna proizvodnja se zmanjšuje tudi letos. Kmetijski kolektivi se usmerjajo v druge, donosnejše posle — v trgovino in različne terciarne dejavnosti.

procese, ki ne potekajo skladno s pričakovani Skupščine SRS.

RAZUMNO REŠEVANJE

Svet za kmetijstvo in živilsko industrijo pri Gospodarski zbornici SRS je za zadnjo sejo zborničnega upravnega odbora ponovno pripravil obširno poročilo o gospodarskem položaju kmetijstva in ga dopolnil s stališči in predlogi, ki jih je pred kakim mesecem sprejel skupaj z Republiškim odborom sindikata delavcev v kmetijstvu, živilski in tobačni industriji.

Upravni odbor Gospodarske zbornice je soglašal, da se kaže najprej dogovoriti o razvojnem konceptu kmetijstva, ki naj bi ga podpirali tudi gospodarski instrumentariji. V gospodarsko naprednejših državah, kot je naša, kmetijstvo ravno tako tare kriza, vendar jo manj občuti, ker gospodarski sistem upošteva njegov nezavidljiv položaj in ga podpira z regresiranjem mehanizacije, zaščitnih sredstev, umetnih gnojil itd. Interes za povečanje kmetijske proizvodnje bi se tudi pri nas povečal ob ustreznih sistemskih izboljšavah.

Toda preden bo Gospodarska zbornica SRS predlagala Skupščini SRS sistemske izboljšave — spremembe v politiki cen, obdavčevanju, zunanjetrgovinskih pogojih itd. — kaže po mnenju upravnega odbora kompleksno obravnavati to deficitno gospodarsko panogo in s strokovnjaki izdelati ekonomske analize cen, primerjaje naše in tuje proizvodne stroške, stroške investicij v enaka osnovna sredstva in kreditne pogoje pri nas in na tujem, vrednost živega dela in uvozne ter izvozne pogoje. Šele takšne primerjave so lahko realna osnova za življenjske ekonomske ukrepe, ki bi poleg proizvodnje za domači trg stimulirali tudi izvoz.

NESPREJEMLJIVI IZHODI

Na tej seji upravnega odbora je bilo tudi prvič jasno povedano, da je pospeševanje integracijskih procesov med kmetijstvom, trgovino in predelovalno industrijo prazno fraziranje, če integriranja ne spodbuja ekonomski interes. Trgovske organizacije in živilska industrija ne razpolagajo z zadostnim poslovnim kapitalom.

Upravni odbor Gospodarske zbornice je kategorično zavrnil predlog kmetijcev, naj bi ponovno ustanovili sekretariat za kmetijstvo pri izvršnem svetu. Predlog je v popolnem nasprotju s samoupravno decentralizacijo in sočasno deatizacijo, ki jo pospešuje tudi zbornica, saj jo pooblastilih gospodarstva prevzema različne funkcije, ki jih je doslej opravljala državna uprava in tako močneje vpliva na gospodarske regulative; ni dopolnjevanje gospodarske zakonodaje, carinske politike itd. Brez sistemskih rešitev tudi vnovič oživljeni sekretariat za kmetijstvo ne bi nič pomenil, pač pa bi obremenil republiški proračun, ki je že tako dovolj obremenjen.

Namesto oživljenega organa državne uprave je upravni odbor gospodarske zbornice predlagal okrepitev kmetijskega predstavništva znotraj zbornice, da bodo predlogi za skupščino čimbolj temeljiti in prepričljivi ter hitreje sestavljeni. Ta sprememba bi bila, seveda, samo sestavni del predvidenih sprememb v delovnem konceptu zbornice, ki naj bi ji povečala družbeno učinkovitost.

Še pred to reorganizacijo svojih vrstah pa bo gospodarska zbornica opozorila izvršni svet in republiško skupščino, naj ne doledno vztrajata pri sprejetih priporočilih o kmetijstvu. Nekateri sklepi so sicer uresničeni, nerazrešena pa so ostala še številna temeljna vprašanja, pomembna za nadaljnji razvoj slovenskega kmetijstva. Če jih ne rešimo, bodo posledice časovne kove poti kmetijstva čez čas enako boleče za skupnost, kot so zdaj za kmetijske kolektive. Prazni hlevi za pitano živino, beg strokovnjakov iz kmetijstva jih napovedujejo.

MARIOLA KOBAL

Ste se že odločili in izpolnili obveznico za modernizacijo železnice, ki ste jo dobili po pošti? Če se še niste, odločite se še danes

Spomin in spodbuda

Z nadvse skrbno pripravljeno akademijo so cerkniški sindikati minulo nedeljo v domu TVD »Partizan« v Starem trgu počastili petdesetletnico ustanovitve prve sindikalne organizacije v Loški dolini. Akademiji so prisostvovali številni preživeli predvojni sindikalni delavci in revolucionarji, medtem ko se je v imenu RS ZSS udeležil tovariš Humbert Gačnik. Slavnostno razpoloženje je doživelo svoj višek v trenutku, ko je predsednik cerkniške občine inž. Franc Zorman izročil visoko odlikovanje — red republike s sre-

Na akademiji v počastitev petdesetletnice ustanovitve prve sindikalne organizacije v Loški dolini so nastopili združeni pevski zbori in godbe na pihala delovnih organizacij cerkniške občine ter recitatorji z osnovne šole v Starem trgu

Franc Levec, starejši

brnim vencem — znanemu predvojnemu revolucionarju in borcu za delavske pravice Francu Levcu starejšemu iz Pudoba.

O razvoju delavskega in sindikalnega gibanja v Loški dolini smo podrobneje že pisali v prvomajski številki našega lista. Zato tokrat ponavljamo le nekatere najvažnejše spomine na tiste dni, ki so bili in so še sedaj tudi spodbuda mlajšim generacijam.

Kakor je v svojem referatu na akademiji poudaril Franc Levec starejši, je tedanja podružnica Zveze lesnih delavcev na slovenskem ozemlju, ki so jo aprila 1919 leta ustanovili na žagi Marof, združila pod svojim okriljem večino teda-

nega delavstva v vsej Loški dolini. Prav zaradi takšne enotnosti delavskega razreda so takratni lastniki žag morali upoštevati zahteve delavcev za skrajšanje delavnika od 12 na 8 ur prav tako pa tudi zahteve za izboljšanje mezd. Zlahka sicer delavci niso uspevali v teh svojih zahtevah, vendar so si te pravice s stankami izborili.

Sindikati lesnih delavcev — podružnica na Marofu — pa v tistih časih ni bil samo bореc za socialne pravice, ampak tudi pobudnik organiziranega kulturnega delovanja. Pod njegovim okriljem je že leta 1920 začela delovati tudi »Svoboda« v Starem trgu, ki se je obdržala skoraj poldrugo desetletje,

dokler ji tedanje oblasti niso onemogočile delovanje.

Zanimivo je še neko dejstvo iz tistih dni: v Loški dolini je v času med dvema vojnama nekaj 200 voznikov v vpregami prevažalo hlevovino iz gozdov na žage, od žag pa rezan les na železniško postajo na Pačeku. Ko so vozniki spoznali, da si bodo tudi zase izborili boljše življenjske razmere, če bodo enotni in složni, kakor znajo biti delavci na žagah, so se tudi sami organizirali. Tako je sindikalna organizacija lesnih delavcev v Loški dolini dejansko spodbudila razmah vsega delavskega gibanja v celotni Loški dolini in tudi prek njenih meja.

—mG

REPORTAŽA O METLIŠKEM KOMETU

DIREKTOR JE POGOSTIL MILIJONARJE

Jule Bajuk, čuvaj v metliški konfekciji Komet, se je obregnil ob svojega direktorja: »Partizan gor ali dol, milijonarjev ne bi smel gostiti.« No, pa sta se z direktorjem Manekom Fuksom hitro sporazumela: Marije Gornikove, ki si je od zasluzka prihranila 5 milijonov starih dinarjev za stanovanje, in še 26 drugih delavcev niso pogostili zato, ker so v letošnjem januarju zaslužili največ ob strojih, ampak zato, ker so največ naredili. Norme pa so za vse delavce enake.

Ta drobna epizoda med nekdanjima soborcema Bajukom in Fuksom je že pozabljena, razmeroma visoki osebni dohodki najboljših proizvodnih delavcev pa so ostali...

DOBER ZNAK

Če v upravi podjetja novinarja brez spremstva napotijo med proizvodne delavce, je to dober znak. Govori o samopravni demokraciji, o dobrih medsebojnih odnosih in po navadi tudi o zadovoljivih osebnih dohodkih.

Direktor Fuks me je samo poslal med prikrojevke in šivilje, češ da bo nekaj časa še zadržan z odpremljanjem dopisov, medtem pa naj se pogovorim z delavkami.

Prva, na katero sem naletela, je bila prikrojevka Karolina Zlogar.

»Odkar delam po normi,« mi je rekla, »zaslužim tudi po 1000 N-dinarjev. V tovarni Beti pravi, da imamo pri nas boljše plače kot oni, če je res, pa ne vem.«

Sunina Dragica, delavka na tračni žagi, ki ji prihranila zamudno prikrojevanje s škarjami, je nameravala malo svojega zasluzka zatajiti, pa so jo sodelavke popravile: »Ni res, da zaslužiš samo 600 do 800 dinarjev, vsaj sto si jih zatajila.«

Zofija Husič v sosednjem delovnem prostoru, kjer razen nje ni nikogar, je bila najbolj zgovorna. Od malega je, bila navajena skromno živeti. Dokler ni prišla v Komet, je delala po tujih nji vah. Vse leto ni toliko zaslužila kot zdaj v enem mesecu. Njena najstarejša hči je že tudi v Kometu. Komaj je dobro prišla, že pri- nese domov po 700 din na mesec.

V veliki, s specialnimi šivalnimi stroji opremljeni šivalnici, pa se mi je Marija Gornikova prešerno nasmejala:

»Če je delo, dobro zaslužimo. Tudi več kot tisoč novih dinarjev.«

Gornikova skoraj redno tako visoko presega norme, da bi jih normirci najbrž že popravili, če nekatere njene sosedice, ki ravno tako šivajo kopalke za inozemstvo, ne bi vzdihovale, da so norme prehude... Ta oddelek namreč velikokrat menja modele kopalke. Ali so naročila majhna ali pa inozemski dobavitelji ne pošljejo pravočasno materiala.

ZAHODNONEMŠKA INŠTRUKTORICA

V nekdanji metliški osnovni šoli je Kometov obrat za nedrčke. Dekleta in žene jih v dveh izmenah izdelujejo za Zahodno Nemčijo. Pol milijona jih letos odpošljejo do konca leta tamkajšnjim trem podjetjem. Vendar ne pod svojim imenom, na zabojih z nedrčki vidite napis: Triumph ali naziv konfekcijskih hiš v Nürnbergu in Rentlingenu.

»Lohn posel se nam bolj izplača kot lastni izvoz,« mi je politiko podjetja obrazložil direktor Fuks. »Kilogram helanke za kopalke bi nas stal 85 novih din, preja zanjo 60 din, v izvoženem izdelku pa bi za kilogram pletiva dobili samo 35 N-dinarjev. Zato opravljamo samo

usluge za inozemce, ki so za nas iz dveh razlogov dohodljive: naučili smo se v neverjetno kratkem času dobro delati in mednarodni trg si povečujemo. Naročil je več, kot jih moremo sprejeti ob sedanjih proizvodnih zmogljivostih.

Nekoč majhna invalidska delavnica, ki so ji mnogi napovedovali žalosten konec, se je tako razvila, da ji svetovno znano podjetje Triumph zaupa delo in dovoli označiti metliške izdelke s svojimi zaščitnimi znakom...

Ob mojem obisku je bila v šivalnici nedrčkov Triumphova inštruktorica. Novo vrsto nedrčkov so začeli izdelovati, pa jim je pomagala premagovati začetne težave.

»Tu ostanem,« mi je rekla po nemško, »dokler se ne navadijo brezhibno delati. Tako je dogovorjeno.«

Mednarodna izmenjava izkušenj... Šivilje so se pritoževale, da je nedrček zelo zahteven, toda ko dobe iz Nemčije nastavke za stroje, bo šlo.

KAMEN DO KAMNA PALAČA

V direktorjevi pisarni, iz katere pa se bo skupaj z drugimi upravnimi delavci kmalu preselil v večje in lepše prostore, vise ženske halje različnih krojev in desenov. Prodajajo jih po 22 do 44 novih dinarjev, kar se zdi skoraj neverjetno, saj stane podobna konfekcija drugih podjetij dvakrat več.

Uganko je direktor razvozlal tako, da mi je pokazal kalkulacije za več izdelkov. Pri nobenem ni predvideno več kot 2 do 2,5 N-dinarja čistega dohodka.

»Če izdeluješ velike serije — izpod 10.000 izdelkov ne gremo — se tudi z majhno profi-tno stopnjo zasluži, obenem pa je vedno dovolj kupcev.«

To pot ubira Komet pri izdelkih za domači trg in mislim, da je noben ekonomist ne bi grajal. Sicer pa se Kometu finančno obnese 520.000 N-dinarjev v prvem četrtletju za sklade bi bilo za velike konfekcijske hiše malenkost, za Komet, ki je lani v tem času prihranil samo 10.000 N-dinarjev z razprodajo čezmernih zalog po minimalnih cenah, pa je letošnja žetev prvega četrtletja bogata. Bila bi še boljša, če bi vse uvoženi material pravočasno prispel in če bi vedno ustrezal priloženim deklaracijam. Na uho rečeno: tudi v inozemstvu ni vse zlato, kar se sveti. Pa četudi gre za spenjeno gumo ali nylon iz Zahodne Nemčije.

ČE SO LJUDJE — LJUDJE

V Kometu sem kot vratarja srečala nekdanjega peka. Odslavil so ga iz družbenega obrata, potem je po Metliki sekal drva in pil, pil... Sam mi je dejal, da bi propadel, če bi ga v Kometu ne rešili. Medse je ta metliški kolektiv sprejel tudi dekle iz dekliskega vzgajališča v Višnji gori. Sindikalna podružnica ji je poleg posteljnine kupila obleko in čevlje, ker je prvič prišla v izposojeni obutvi v tovarno. Gospodinja, ki jo je sprejela na priporočilo tovarne, je v lahkih čevljih ni pustila v sneg.

Sicer pa v Kometu sistematično pomagajo vzgojno zamerjenim dekletom iz višnje-goskega zavoda. Tja so poslali deset šivalnih strojev, da šivajo zanje obleke. Ko zapuste vzgajališče, so priučene šivilje, ki jih konfekcijske tovarne potrebujejo. Letos bo kolektiv Komet skupno sprejel medse 65 novih delavcev. In zakaj ne bi pomagal tistim, ki so dela najbolj potrebni in ga resno jemljejo. Razmeroma visoki osebni dohodki, počeni malice in 270.000 N-dinarjev posojil za individualno gradnjo poleg 42 stanovanjskih hiš pa sodobno opremljeni proizvodni obrati, v katerih dnevno izdelajo 3 do 4.000 nedrčkov, 600 do 1.000 oblek in kakih 600 kopalke — vse to govori o pravilnem ka-drovanju.

MARIOLA KOBAL

PODOBE NAŠEGA ČASA

ANALIZA

— Povolilna problematika na terenu je zelo pereča, Janez, in bo nujno treba o tem čimprej izdelati analizo. Najbolje, da se takoj lotiš dela.

— Katere vire pa naj vzamem v postev, tovariš predsednik?

— Opi se na zapiske sej, na ustrezne izrezke iz časopisov in drugo gradivo, ki je na razpolago v hiši; konsultiraj tudi nekaj odgovornih tovarišev, poveži se s koordinacijskim odborom in ustrezno komisijo itd. kot običajno, a generalno linijo za analizo ti brez nadaljnega lahko dam jaz sam, da ti je ne bo treba delati v več variantah. Metoda dela naj ostane ista kot pri analizi družbenih deformacij: najprej napravi predlog vsebine po analogiji poteka predvolilne dejavnosti in kronološkem zaporedju, nato predlog gradiva, ki ga kaže obdelati, in nazadnje predlog za eventualno podrobnejše numerične ali drugače kvalificirane obdelave posameznih poglavij in predlog virov za tako obdelavo. Pri obdelavi vsebinskih vprašanj pa na vsak način odpi nekaj problematičnih dilem, ki so se ob volitvah javljale na terenu, predvsem ob volitvah nekaterih odbornikov, ki so bili izvoljeni mimo naporov naših subjektivnih sil. Analiza naj bo sestavljena na čimbolj široki platformi, ker bomo z njo seznanili vse faktorje v občini, en izvod pa bi poslali tudi na republiško konferenco SZDL.

— Na katere problematične dileme mislite, tovariš predsednik?

— Mislim, da se je politično premalo poudarjalo nalogo vodstev družbenopolitičnih organizacij, da v fazi evidentiranja razgrnejo pred volivce ves razpoložljivi kadrovski potencial, s katerim se lahko objektivno računa, to je, ki se je že izkazal s svojim dosedanjim delom in ima tudi za naprej pogoje in daje garancijo, kar je nedvomno permanentna naloga naših subjektivnih sil. Prav tako mislim, da tudi kompleks vprašanj statuta, mandata, vloge in odgovornosti delegata še ni dorečen. Tudi politična odgovornost ter popolnejše razumevanje pomena zaupnice, ki jo delegat dobiva od volivcev, so premalo obraz-

loženi in še ne v celoti osvoje- ni elementi. In še in še...

— Kolikor vas razumem, tovariš predsednik, naj bo analiza predvsem idejnopolitična ocena volilne aktivnosti delovnih ljudi, ne pa opis in razčlenitev določenih pojavov rivalstva in prestižnega boja za položaje, kot je bil primer tovariša Stefana Potrate...

— Tako je, Janez, za globalno idejnopolitično oceno gre, ne toliko za določene ekscese. Primer Potrate obravnava posredno, na primer z običajno formulacijo »bili pa so nekateri pojavi neprincipielnega« ali s kakšno podobno oznako, da se bo sicer vedelo, kaj gre, da pa nas kljub temu ne bo nihče mogel prijati za jezik. Zvedel sem, da ima Stefan hrbet v Ljubljani, zato ne bo pro! Tisti pretep v gostilni pa lahko brez nadaljnega v celoti upoštevaš...

— Kako?

— Napiši, da še bil postopek povsod zelo demokratičen, da pa je neprincipielna agitacija pripeljala do nekaterih nezakle- lenih ekscesov, ki jih je javno odločno obsodila. Kolikor vem, so jih Jaki krepko nalozili, tako da bo prišla vsa stvar še na sodišče. To je pa menda tudi vse.

— Pa sklep?

— Da je treba poziviti idejno politično aktivnost vseh slojev in struktur tako pri uresničevanju gospodarske kot družbene reforme na naša samoupravni poti v socializmu.

— Ne, hvala, tovariš predsednik!

— Do kdaj lahko računam na osnutek?

— Do pojutrišnjem!

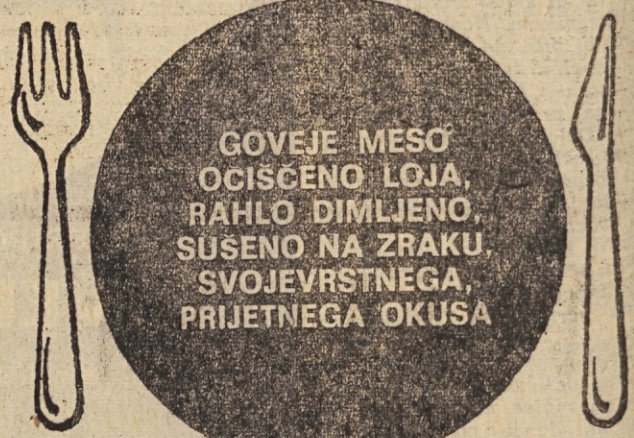
— Tako je prav, Janez! Kaj že, da se bova dobro razumela.

Dobro je zagrabil, razmišlja Janez Jegulja, tajnik občinske skupščine, v svoji pisarni, ko drsi s pogledom po zapiskih navodil za sestavo analize. Dobro, čeprav ni bil na vrhu kadrovske liste in ni prišel tudi sam za zupnika mimo prizadevanj organiziranih subjektivnih sil, kakor pravi. Ni kaj, dober kader. Zares čudno, da kandidacijska komisija ni računala nanj.

VINKO BLATNIK

PRIPOROČA

PREKAJENO GOVEJE MESO

GOVEJE MESO
OCISČENO LOJA,
RAHLO DIMLJENO,
SUŠENO NA ZRAKU
SVOJEVRSTNEGA,
PRIJETNEGA OKUSA

PREKAJENO GOVEJE MESO
PREKAJENO GOVEJE MESO
PREKAJENO GOVEJE MESO

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/1
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGES, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka